

В. І. Петроченко

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ
РИБИ. ЗЕМНОВОДНІ. ПЛАЗУНИ

АТЛАС

Департамент освіти і науки, молоді та спорту Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ»
Запорізької обласної ради

В. І. Петроченко

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ РИБИ. ЗЕМНОВОДНІ. ПЛАЗУНИ

А т л а с

КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР
Запоріжжя, 2013

ББК 28.693(4Укр-Зап)/74.200.58я7
УДК 59/372.859+373.167.1:58
П 31

Рекомендовано науково-методичною радою КЗ «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді» ЗОР
(протокол № 2 від 28.08.2013 р.)

П 31 Петроченко В. І. Тваринний світ Запорізької області. Риби. Земноводні. Плазуни: Атлас. – Запоріжжя: КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР, 2013. – 50 с., іл.

Атлас складається з двох частин. У першій частині наводиться систематичний список міног, риб, земноводних і плазунів Запорізької області (українською, латинською та російською мовами), а також список раритетних видів регіону. Друга – ілюстративна – частина складається з 27 дидактичних таблиць.

Для педагогічних працівників позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

УДК 59/372.859+373.167.1:58

© Петроченко В. І., 2013
© КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР, 2013

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

МІНОГИ, РИБИ, ЗЕМНОВОДНІ І ПЛАЗУНИ

При вивченні природничих дисциплін у навчальних закладах всіх рівнів вже багато років з успіхом використовується так званий краєзнавчий підхід – залучення матеріалів про природу рідного краю. Нажаль ці відомості часто мають фрагментарний характер, як у географічному (регіональному) так і комплексному (по окремих елементах природних комплексів) планах. Ще більш дефіцитними є ілюстративні та інші наочні матеріали.

Даний атлас є спробою вирішення вказаної вище проблеми і містить дані про видовий склад міног, риб, земноводних та плазунів Запорізької області, а також відповідні ілюстративні (дидактичні) таблиці.

За сучасною зоологічною класифікацією, тип Хордові поділяють на три підтипи: Безчерепні, Личинкохордові, Хребетні (Черепні). На території України та Запорізької області зустрічаються представники семи класів хребетних: Міноги, Хрящові риби, Кісткові риби, Земноводні, Плазуни, Птахи і Ссавці. Представників перших п'яти класів умовно об'єднують у групу холоднокровних, або пойкилотермних хребетних – температура їх тіла залежить від температури навколишнього середовища. Птахи і ссавці мають постійну температуру тіла, тому їх відносять до групи теплокровних, або гомойотермних тварин. Даний атлас присвячений першій групі хребетних Запорізької області.

Іхтіофауна України, за останніми даними, включає 247 видів міног і риб (Мовчан, 2009). Список видів міног і риб Запорізької області наводиться вперше і, за літературними та нашими даними, включає 131 вид міног та риб, які належать до 3 класів, 17 рядів, 36 родин та 90 родів, що складає 53 % від іхтіофауни України (Фауна ..., 1980-1988; Природа ..., 1985; Зимбалевская, Сухойван, Черногоренко и др., 1989; Щербуха., Шевченко, Коваль и др., 1995; Демченко, 2004; Мовчан, 2005; Новицкий, Христов, Кочет и др., 2005; Петроченко та ін.,

2005; Васильєва, 2007; Демченко, Смирнов, 2009; Петроченко, 2009; Федоненко, Зуб, 2009; Дирипаско, Изергин, Демьяненко, 2011 та ін.).

Фауна амфібій України, за останніми даними, включає 20 видів (Писанець, 2007). Батрахофауна Запорізької області, за літературними та нашими даними, включає 6 видів амфібій, які належать до 2 рядів, 6 родин та 6 родів, що складає 30% від батрахофауни України (Тарашук, 1959; Петроченко, 1990; Куриленко, Вервес, 1998; Петроченко та ін., 2005; Петроченко, 2009).

Фауна плазунів України, за різними оцінками, включає 24-25 видів (Червона ..., 2009; Фауна ..., 2010). Герпетофауна області, за літературними та нашими даними, включає 10 видів плазунів, які належать до 3 рядів, 4 родин та 7 родів, що складає 40-42% від герпетофауни України (Тарашук, 1959; Петроченко, 1990; Ерохіна, 2001; Куриленко, Вервес, 1998; Петроченко та ін., 2005; Петроченко, 2009).

Більша частина риб Запорізької області (68 видів) охороняється законом і занесені до природоохоронних нормативно-правових актів різного рівня. Всі види земноводних і плазунів, розповсюджені в регіоні, мають той чи інший природоохоронний статус. Крім того, 50 видів міног і риб, а також 7 видів плазунів занесені до Червоної книги України, Європейського Червоного списку, Червоної книги МСОП та Червоної книги Чорного моря (Червона ..., 2009; Фауна ..., 2010; Петроченко, 2011).

Нижче наводяться: 1) список міног, риб, земноводних і плазунів Запорізької області (з вказівками на ілюстрації); 2) список раритетних (рідкісних та зникаючих) видів міноговидних, риб, земноводних і плазунів Запорізької області; 3) ілюстративні таблиці (виконані у форматі, зручному для підготовки сканів до медіа-презентацій у програмі Power Point); 4) список основних використаних джерел.

Сподіваємося, що фактичний та ілюстративний матеріал атласу стане у нагоді при вивченні хребетних тварин Запорізької області за шкільною програмою, у гуртках позашкільних навчальних закладів, а також на природничих факультетах вищих навчальних закладів.

СПИСОК МІНОГОВИДНИХ, РИБ, ЗЕМНОВОДНИХ І ПЛАЗУНІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Тип ХОРДОВІ – *CHORDATA* – ХОРДОВЫЕ

Підтип ЧЕРЕПНІ – *CRANIATA* – ЧЕРЕПНЫЕ

Надклас МІНОГОВИДНІ – *PETROMYZONTOFORMES* – МИНОГОВИДНЫЕ

Клас МІНОГИ – *PETROMYZONTIDA* – МИНОГИ

Ряд МІНОГОПОДІБНІ – *PETROMYZONTIFORMES* – МИНОГООБРАЗНЫЕ

Родина Міногові – *Petromyzontidae* – Миноговые

Мінога українська – *Eudontomyzon mariae* (Berg, 1931) – Минога украинская 1.4 19.4

Надклас РИБИ – *PISCES* – РЫБЫ

Клас ХРЯЩОВІ РИБИ – *CHONDRICHTHYES* – ХРЯЦЕВЫЕ РЫБЫ

Ряд КАТРАНОПОДІБНІ – *SQUALIFORMES* – КАТРАНООБРАЗНЫЕ

Родина Катранові – *Squalidae* – Катрановые

Катран, акула колюча строката – *Squalus acanthias* Linnaeus, 1758 – Катран 1.2 19.2

Ряд СКАТОПОДІБНІ – *RAJIFORMES* – СКАТООБРАЗНЫЕ

Родина Ромбові скати – *Rajidae* – Ромбовые скаты

Скат колючий, морська лисиця – *Raja clavata* Linnaeus, 1758 – Скат колючий 1.5 19.5

Родина Хвостоколові – *Dasyatidae* – Хвостоколовые

Хвостокіл звичайний, морський кіт – *Dasyatis pastinaca* (Linnaeus, 1758) 1.1

– Хвостокіл обыкновенный

Клас КІСТКОВІ РИБИ – *OSTEICHTHYES* – КОСТНЫЕ РЫБЫ

Ряд ОСЕТРОПОДІБНІ – *ACIPENSERIFORMES* – ОСЕТРООБРАЗНЫЕ

Родина Осетрові – *Acipenseridae* – Осетровые

Осетер російський – <i>Acipenser gueldenstaedti</i> Brandt, 1833 – Осетр русский	1.8	19.8
Стерлядь – <i>Acipenser ruthenus</i> Linnaeus, 1758 – Стерлядь	1.3	19.3
Севрюга – <i>Acipenser stellatus</i> Pallas, 1771 – Севрюга	1.6	19.6
Білуга – <i>Huso huso</i> (Linnaeus, 1758) – Белуга	1.9	19.9

Ряд ОСЕЛЕДЦЕПОДІБНІ – *CLUPEIFORMES* – СЕЛЬДЕОБРАЗНЫЕ

Родина Оселедцеві – *Clupeidae* – Сельдевые

Оселедець чорноморсько-азовський прохідний – <i>Alosa immaculata</i> Bennett, 1835 – Сельдь чорноморско-азовская проходная	2.7	21.1
Оселедець чорноморсько-азовський морський – <i>Alosa maeotica</i> (Grimm, 1901) – Морская сельдь чорноморско-азовская	2.4	
Сардина – <i>Sardina pilchardus</i> (Walbaum, 1792) – Сардина	2.2	
Пузанок азовський – <i>Alosa tanaica</i> (Grimm, 1901) – Пузанок азовський	2.1	
Тюлька чорноморсько-азовська – <i>Clupeonella cultriventris</i> (Nordmann, 1840) – Тюлька чорноморско-азовская	2.6	22.5
Шпрот середземноморський – <i>Sprattus phalericus</i> (Risso, 1827) – Шпрот средиземноморский	2.3	
Родина Анчоусові – <i>Engraulidae</i> – Анчоусовые		
Анчоус європейський, хамса – <i>Engraulis encrasicolus</i> (Linnaeus, 1758) – Анчоус европейский	2.5	

Ряд ЛОСОСЕПОДІБНІ – *SALMONIFORMES* – ЛОСОСЕОБРАЗНЫЕ

Родина Лососеві – *Salmonidae* – Лососевые

Лосось чорноморський – <i>Salmo labrax</i> Pallas, 1814 – Лосось черноморский	1.7	
Родина Щукові – <i>Esocidae</i> – Щуковые		
Щука звичайна – <i>Esox lucius</i> Linnaeus, 1758 – Щука обыкновенная	3.2	

Ряд ВУГРЕПОДІБНІ – ANGUILLIFORMES – ВУГРЕОБРАЗНЫЕ

Родина Вугреві – *Anguillidae* – Угревые

Річковий вугор європейський – *Anguilla anguilla* (Linnaeus, 1758) – Угорь речной 3.4 19.1

Ряд КОРОПОПОДІБНІ – CYPRINIFORMES – КАРПООБРАЗНЫЕ

Родина Коропові – *Cyprinidae* – Карповые

Ялець звичайний – *Leuciscus leuciscus* (Linnaeus, 1758) – Елец обыкновенный 4.1 21.4

Головень європейський – *Leuciscus cephalus* (Linnaeus, 1758) – Голоавль 4.7

В'язь звичайний – *Leuciscus idus* (Linnaeus, 1758) – Язь 4.4

Бобирець звичайний – *Leuciscus borysthenicus* (Kessler, 1859) – Бобырец, калинка 5.6

Плітка звичайна – *Rutilus rutilus* (Linnaeus, 1758) – Плотва обыкновенная 4.6

Тараня – *Rutilus rutilus heckelii* (Nordman, 1840) – Тарань 4.5

Вирезуб причорноморський – *Rutilus frisii* (Nordmann, 1840) – Вырезуб 4.3 21.6

Кутум каспійський – *Rutilus kutum* (Kamensky, 1901) – Кутум 4.2

Краснопірка звичайна – *Scardinius erythrophthalmus* (Linnaeus, 1758) – Красноперка 6.5

Підуст звичайний – *Chondrostoma nasus* (Linnaeus, 1758) – Подуст обыкновенный 6.1 21.3

Бистрянка російська – *Alburnoides rossicus* Berg, 1924 – Быстрянка русская 5.4 22.3

Білий амур – *Stenopharyngodon idella* (Valenciennes, 1844) – Белый амур 8.2

Білізна звичайна – *Aspius aspius* (Linnaeus, 1758) – Жерех 6.8 21.7

Лин звичайний – *Tinca tinca* (Linnaeus, 1758) – Линь 6.4

Пічкур звичайний – *Gobio gobio* (Linnaeus, 1758) – Пескарь обыкновенный 5.9

Марена дніпровська – *Barbus borysthenicus* Dybowski, 1862 – Усач днепровский, марена 6.3 20.2

Білий амур східноазіатський – *Stenopharyngodon idella* (Valenciennes, 1844) – Белый амур 8.2

Шемая чорноморська – *Alburnus sarmaticus* Freyhof et Kottelat, 2007 – Шемая черноморская

Шемая азовська – *Alburnus leobergi* Freyhof et Kottelat, 2007 – Шемая азовская 6.6 22.9

Уклея, верховодка – *Alburnus alburnus* (Linnaeus, 1758) – Уклея, уклейка 6.2

Верховка звичайна – *Leucaspius delineatus* (Heckel, 1843) – Верховка, овсянка 5.1 22.8

Гольян озерний – <i>Eupallasella percniurus</i> (Pallas, 1814) – Гольян озерный	5.2	22.1
Гольян звичайний – <i>Eupallasella phoxinus</i> (Linnaeus, 1758) – Гольян обыкновенный	5.5	
Плоскирка європейська – <i>Blicca bjoerkna</i> (Linnaeus, 1758) – Густера	7.4	
Лящ звичайний – <i>Abramis brama</i> (Linnaeus, 1758) – Лещ	8.5	
Клепець європейський – <i>Ballerus sapa</i> (Pallas, 1814) – Белоглазка	7.2	21.5
Синець звичайний – <i>Ballerus ballerus</i> (Linnaeus, 1758) – Синец	7.6	21.9
Рибець звичайний – <i>Vimba vimba</i> (Linnaeus, 1758) – Рыбец	8.4	20.6
Чехоня звичайна – <i>Pelecus cultratus</i> (Linnaeus, 1758) – Чехонь	7.1	21.2
Гірчак європейський – <i>Rhodeus amarus</i> (Bloch, 1782) – Горчак европейский	5.10	22.7
Чебачок амурський – <i>Pseudorasbora parva</i> (Temmincket Schlegel, 1846) – Чебачок амурский	5.7	
Карась звичайний (золотий) – <i>Carassius carassius</i> (Linnaeus, 1758) – Карась обыкновенный	7.5	21.8
Карась сріблястий – <i>Carassius auratus</i> (Linnaeus, 1758) – Карась серебряный	7.3	
Короп звичайний, сазан – <i>Cyprinus carpio</i> Linnaeus, 1758 – Сазан, карп	8.6	20.3
Товстолоб звичайний (білий) – <i>Hypophthalmichthys molitrix</i> (Valenciennes, 1844)	8.3	
– Толстолобик обыкновенный		
Товстолоб строкатий – <i>Aristichthys nobilis</i> (Richardson, 1846) – Толстолобик пестрый	8.1	
Родина В'юнові – <i>Cobitidae</i> – Вьюновые		
Щипавка звичайна – <i>Cobitis taenia</i> Linnaeus, 1758 – Щиповка обыкновенная	5.8	22.4
В'юн звичайний – <i>Misgurnus fossilis</i> (Linnaeus, 1758) – В'юн	5.11	22.6

Ряд СОМОПОДІБНІ – *SILURIFORMES* – СОМООБРАЗНЫЕ

Родина Сомові – *Siluridae* – Сомовые

Сом звичайний – <i>Silurus glanis</i> Linnaeus, 1758 – Сом обыкновенный	3.6	20.5
Канальний сом плямистий – <i>Ictalurus punctatus</i> (Rafinesque, 1818) – Канальный сомик	3.7	

Ряд САРГАНОПОДІБНІ – *BELONIFORMES* – САРГАНООБРАЗНЫЕ

Родина Сарганові – *Belonidae* – Саргановые

Сарган чорноморський – <i>Belone belone euxini</i> Gunther, 1866 – Сарган черноморский	10.2	20.1
--	------	------

Ряд АТЕРИНОПОДІБНІ – *ATHERINIFORMES* – АТЕРИНООБРАЗНІЕ

Родина Атеринові – *Atherinidae* – Атериновые

Атерина чорноморська – *Atherina pontica* (Eichwald, 1831) – Атерина черноморская 5.3

Атерина морська – *Atherina hepsetus* Linnaeus, 1758) – Атерина короткорылая

Ряд ТРЕСКОПОДІБНІ – *GADIFORMES* – ТРЕСКООБРАЗНІЕ

Родина Трескові – *Gadidae* – Тресковые

Минь середземноморський – *Gaidropsarus mediterraneus* (Linnaeus, 1758) 3.1

– Налим средиземноморский

Минь звичайний – *Lota lota* (Linnaeus, 1758) – Налим 3.5 20.4

Мерланг чорноморський – *Merlangius euxinus* (Linnaeus, 1758) – Мерланг черноморский 3.3

Ряд КОЛЮЧКОПОДІБНІ – *GASTEROSTEIFORMES* – КОЛЮШКООБРАЗНІЕ

Родина Колючкові – *Gasterosteidae* – Колючковые

Колючка південна багатоголкова – *Pungitius platygaster* (Kessier, 1859) 9.5 22.2

– Колючка южная малая

Колючка триголкова – *Gasterosteus aculeatus* Linnaeus, 1758 – Колючка трехиглая 9.2

Родина Голкові – *Syngnathidae* – Игловоы

Риба-голка тонкорила – *Syngnathus tenuirostris* Rathke, 1837 – Игла-рыба тонкорылая

Риба-голка чорноморська – *Syngnathus nigrolineatus* Eichwald, 1831 – Игла-рыба черноморская 9.9

Риба-голка пухлощока – *Syngnathus abaster* Risso, 1827 – Игла-рыба пухлощекая

Риба-голка довгорила – *Syngnathus typhle* Pallas, 1814 – Игла-рыба длиннорылая 9.8 24.9

Риба-голка шипувата – *Syngnathus schmidtii* Popov, 1928 – Игла-рыба шиповатая

Риба-голка товсторила – *Syngnathus variegatus* Pallas, 1814 – Игла-рыба толсторылая 9.7 24.8

Риба-голка змієподібна чорноморська – *Nerophis ophidion* (Rathke, 1837) 9.6

– Игла-рыба змеевидная черноморская

Морський коник довгорилий європейський – *Hippocampus guttulatus* Cuvier, 1829 9.1 24.5

– Морской конек длиннорылый европейский

Ряд КЕФАЛЕПОДІБНІ – *MUGILIFORMES* – КЕФАЛЕОБРАЗНЫЕ

Родина Кефалеві – <i>Mugilidae</i> – Кефалевые		
Лобан – <i>Mugil cephalus</i> Linnaeus, 1758 – Лобан	10.5	
Піленгас – <i>Liza haematocheilus</i> (Temminck et Schlegel, 1845) – Піленгас	10.4	
Сингіль – <i>Liza aurata</i> (Risso, 1810) – Сингіль	10.3	
Гостроніс – <i>Liza saliens</i> (Risso, 1810) – Остронос	10.7	

Ряд ОКУНЕПОДІБНІ – *PERCIFORMES* – ОКУНЕОБРАЗНЫЕ

Родина Перцихтові – <i>Percichthyidae</i> – Перцихтовые		
Лаврак звичайний – <i>Dicentrarchus labrax</i> (Linnaeus, 1758) – Лаврак обыкновенный	10.6	23.6
Родина Центрархові – <i>Centrarchidae</i> – Центрарховые		
Сонячна риба синьозяброва – <i>Lepomis gibbosus</i> (Linnaeus, 1758) – Солнечная рыба обыкновенная	12.9	
Родина Окуневі – <i>Percidae</i> – Окуневые		
Йорж звичайний – <i>Gymnocephalus cernuus</i> (Linnaeus, 1758) – Ерш обыкновенный	12.1	
Йорж донський, йорж носар – <i>Gymnocephalus acerinus</i> (Gueldenstadt, 1775) – Ерш донской	12.4	24.11
Окунь річковий – <i>Perca fluviatilis</i> Linnaeus, 1758 – Окунь речной	11.7	
Перкарина – <i>Percarina maeotica</i> Kuznetsov, 1888 – Перкарина азовская	12.10	24.2
Судак звичайний – <i>Sander lucioperca</i> (Linnaeus, 1758) – Судак обыкновенный	11.2	
Судак волзький – <i>Sander volgensis</i> (Gmelin, 1789) – Берш	11.6	25.6
Родина Луфареві – <i>Pomatomidae</i> – Луфаревые		
Луфар – <i>Pomatomus saltatrix</i> (Linnaeus, 1758) – Луфарь	10.1	
Родина Ставридові – <i>Carangidae</i> – Ставридовые		
Ставрида чорноморська – <i>Trachurus ponticus</i> Aleev 1956 – Ставрида черноморская	11.4	
Родина Смаридові – <i>Centracanthidae</i> – Смаридовые		
Смарида звичайна – <i>Spicara smaris</i> (Linnaeus, 1758) – Смарида обыкновенная	12.6	24.3

Смарида середземноморська, спікара – <i>Spicara flexuosa</i> Rafinesque, 1810	12.2	
– Смарида средиземноморская, спикара		
Родина Спарові – <i>Sparidae</i> – Спаровые		
Ласкірь, морський карась – <i>Diplodus annularis</i> (Linnaeus, 1758) – Ласкирь, морской карась	12.3	25.3
Зубарик звичайний – <i>Puntazzo puntazzo</i> (Cetti, 1784) – Зубарик обыкновенный	12.12	25.10
Родина Горбилеві – <i>Sciaenidae</i> – Горбылевы		
Умбрина (горбыль) світла – <i>Umbrina cirrosa</i> (Linnaeus, 1758) – Умбрина (горбыль) светлая	10.9	23.2
Горбыль темний – <i>Sciaena umbra</i> Linnaeus, 1758 – Горбыль темный	10.8	23.3
Родина Барабулеві – <i>Mullidae</i> – Барабулевы		
Барабуля чорноморська – <i>Mullus ponticus</i> Essipov, 1927 – Барабуля черноморская, султанка	9.3	24.7
Родина Губаньові – <i>Labridae</i> – Губановые		
Зеленушка, губан плямистий – <i>Crenilabrus ocellatus</i> (Forsskal, 1775) – Губан глазчатый		
Рябчик – <i>Crenilabrus cinereus</i> (Bonaterre, 1788) – Рябчик	9.4	
Родина Драконові – <i>Trachinidae</i> – Драконовые		
Морський дракончик великий – <i>Trachinus draco</i> Linnaeus, 1758 – Морський дракон большой	12.7	25.9
Родина Собачкові – <i>Blenniidae</i> – Собачковые		
Морська собачка червона (звичайна) – <i>Parablennius sanguinolentus</i> (Pallas, 1814)	12.5	
– Морская собачка красная (обыкновенная)		
Морська собачка Звонимира – <i>Blennius zvonimiri</i> Kolombatovic, 1892		
– Морская собачка Звонимира		
Родина Бичкові – <i>Gobiidae</i> – Бычковые		
Пуголовок зірчастий – <i>Benthophilus stellatus</i> (Sauvage, 1874) – Пуголовка звездчатая	14.7	24.6
Пуголовок азовський – <i>Benthophilus magistri</i> Iljin, 1927 – Пуголовка азовская		
Пуголовочок Браунера – <i>Benthophiloides brauneri</i> Beling et Iljin, 1927 – Пуголовочка Браунера	14.9	24.1
Каспiосома – <i>Caspiosoma caspium</i> (Kessler, 1877) – Каспiосома	14.4	24.4
Бичок кругляк – <i>Neogobius melanostomus</i> (Pallas, 1814) – Бычок-кругляк, бычок черноротый	13.6	
Бичок пісочник – <i>Neogobius fluviatilis</i> (Pallas, 1814) – Бычок-песочник	13.7	25.11

Бичок гонець – <i>Babka [Neogobius] gymnotrachelus</i> (Kessler, 1857) – Бычок-гонец	13.5	
Бичок чорний – <i>Gobius niger</i> Linnaeus, 1758 – Бычок черный	13.2	
Бичок сірман – <i>Ponticola [Neogobius] syrman</i> (Nordmann, 1840) – Бычок-ширман	13.3	25.8
Бичок ратан – <i>Ponticola [Neogobius] ratan</i> (Nordmann, 1840) – Бычок-ротан	13.4	25.2
Бичок рижик – <i>Ponticola [Neogobius] eurycephalus</i> (Kessler, 1874) – Бычок-рыжик	13.9	
Бичок губань – <i>Neogobius platyrostris</i> (Pallas, 1814) – Бычок губан	13.1	
Бичок головань – <i>Neogobius kessleri</i> (Gunther, 1861) – Бычок головач	13.10	
Бичок сурман, бичок чорноморсько-азовський – <i>Ponticola [Gobius] cephalargoides</i> Pinchuk, 1976 – Бычок-сурман, бычок чорноморско-азовский		
Бичок трав'яник – <i>Zosterisessor [Gobius] ophiocephalus</i> (Pallas, 1814) – Бычок-травяник	13.8	25.4
Тупоносий бичок цуцик – <i>Proterorhinus marmoratus</i> (Pallas, 1814) – Бычок-цуцик	14.5	24.10
Бичок жабоголовий – <i>Mesogobius batrachocephalus</i> (Pallas, 1814) – Бычок-кнут, бычок-мартовик	13.11	25.7
Афія, бланкет – <i>Aphya minuta</i> (Risso, 1810) – Афия, бланкет	14.8	
Бичок Кніповича довгохвостий – <i>Knipowitschia longicaudata</i> (Kessler, 1877) – Бычок Книповича длиннохвостый	14.1	
Бичок Кніповича кавказький, бичок бубир – <i>Knipowitschia caucasica</i> (Berg, 1916) – Бычок-бубырь	14.6	
Бичок-лисун мармуровий – <i>Pomatoschistus marmoratus</i> (Risso, 1810) – Бычок-лысун мраморный	14.3	
Бичок-лисун малий – <i>Pomatoschistus minutus</i> (Pallas, 1770) – Бычок-лысун малый	14.2	
Родина Скумбрієві – <i>Scombridae</i> – Скубриевые		
Тунець звичайний – <i>Thunnus thynnus</i> (Linnaeus, 1758) – Тунец обыкновенный	11.5	23.5
Пеламида атлантична – <i>Sarda sarda</i> (Bloch, 1793) – Пеламида атлантическая	11.3	23.1
Скумбрія атлантична – <i>Scomber scombrus</i> Linnaeus, 1758 – Скумбрия атлантическая	11.1	23.4

Ряд СКОРПЕНОПОДІБНІ – *SCORPAENIFORMES* – СКОРПЕНООБРАЗНЫЕ

Родина Скорпенові – <i>Scorpaenidae</i> – Скорпеновые		
Скорпена, морський йорж – <i>Scorpaena porcus</i> Linnaeus, 1758 – Скорпена, морской ерш	12.8	25.5
Родина Триглові – <i>Triglidae</i> – Тригловые		
Тригла жовта, морський півень – <i>Trigla lucerna</i> (Linnaeus, 1758) – Тригла желтая	12.11	25.1

Ряд Камбалоподібні – *Pleuronectiformes* – Камбалоподобные

Родина Калканові – *Scophthalmidae* – Калкановые

Ромб гладенький, бриль – *Scophthalmus rombus* (Linnaeus, 1758) – Ромб гладкий, бриль 15.5

Калкан чорноморський – *Scophthalmus [Psetta] maeotica* (Pallas, 1814) – Калкан черноморский 15.3

Калкан азовський – *Scophthalmus [Psetta] torosa* (Rathke, 1837) – Калкан азовский 15.2

Родина Камбалові – *Pleuronectidae* – Камбаловые

Річкова камбала чорноморська, глось – *Platichthys luscus* (Pallas, 1814) 15.4

– Камбала черноморская, глосса

Родина Солеєві – *Soleidae* – Солеевые

Солея носата – *Solea nasuta* (Pallas, 1814) Солея носатая 15.1

Клас ЗЕМНОВОДНІ – *AMPHIBIA* – ЗЕМНОВОДНЫЕ

Ряд ХВОСТАТІ ЗЕМНОВОДНІ – *CAUDATA* – ХВОСТАТЫЕ ЗЕМНОВОДНЫЕ

Родина Саламандрові – *Salamandridae* – Саламандровые

Тритон звичайний – *Lissotriton vulgaris* (Linnaeus, 1758) – Тритон обыкновенный 16.1 26.1

Ряд БЕЗХВОСТІ ЗЕМНОВОДНІ – *ANURA* – БЕСХВОСТЫЕ ЗЕМНОВОДНЫЕ

Родина Джерелянки – *Bombinatoridae* – Жерлянки

Джерелянка червоночерева – *Bombina bombina* (Linnaeus, 1761) – Жерлянка краснобрюхая 16.2 26.2

Родина Жаби-землянки – *Pelobatidae* – Чесночницы

Землянка звичайна – *Pelobates fuscus* (Laurenti, 1768) – Чесночница обыкновенная 16.5 26.5

Родина Райки – *Hylidae* – Квакши

Райка звичайна – *Hyla arborea* (Linnaeus, 1758) – Квакша обыкновенная 16.3 26.3

Родина Ропухи – *Bufo* – Жабы

Ропуха зелена – *Bufo viridis* Laurenti, 1768 – Жаба зеленая 16.4 26.4

Родина Жаби – *Ranidae* – Лягушки

Жаба озерна – *Pelophylax ridibundus* (Pallas, 1771) – Лягушка озерная 16.6 26.5

Клас ПЛАЗУНИ – *REPTILIA* – ПРЕСМЫКАЮЩИЕСЯ

Ряд ЧЕРЕПАХИ – *TESTUDINES* – ЧЕРЕПАХИ

Родина Прісноводні черепахи – <i>Emydidae</i> – Пресноводные черепахи		
Черепаха болотяна – <i>Emys orbicularis</i> (Linnaeus, 1758) – Черепаха болотная	17.4	27.1

Ряд ЯЩІРКИ – *SAURIA* – ЯЩЕРИЦЫ

Родина Справжні ящірки – <i>Lacertidae</i> – Настоящие ящерицы		
Ящірка піщана – <i>Eremias arguta</i> Pallas, 1773 – Ящурка разноцветная	17.2	27.6
Ящірка прудка – <i>Lacerta agilis</i> Linnaeus, 1758 – Ящерица прыткая	17.3	
Ящірка зелена – <i>Lacerta viridis</i> Laurenti, 1768 – Ящерица зелёная	17.1	27.2

Ряд ЗМІЇ – *SERPENTES* – ЗМЕИ

Родина Вужоподібні – <i>Natricidae</i> – Ужеобразные		
Мідянка звичайна – <i>Coronella austriaca</i> (Laurenti, 1768) – Медянка обыкновенная	18.1	27.3
Полоз сарматський – <i>Elaphe sauromates</i> (Pallas, 1811) – Полоз палласов [четырёхполосый]	18.6	27.5
Полоз каспійський [жовточеревий] – <i>Hierophis caspius</i> (Gmelin, 1779) – Полоз каспийский	18.5	27.7
Вуж звичайний – <i>Natrix natrix</i> (Linnaeus, 1758) – Уж обыкновенный	18.4	
Вуж водяний – <i>Natrix tessellata</i> (Laurenti, 1768) – Уж водяной	18.2	
Родина Гадюкові – <i>Viperidae</i> – Гадюковые		
Гадюка степова – <i>Vipera (Pelias) renardi</i> (Bonaparte, 1835) – Гадюка степная восточная	18.3	27.4

СПИСОК РАРИТЕТНИХ ВИДІВ МІНОГОВИДНИХ, РИБ, ЗЕМНОВОДНИХ І ПЛАЗУНІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Назва таксону		Охоронний статус						
Українська	Латинська	ЧКУ	ЧКМ	ЄЧс	ЧЧМ	Берн	Бон	Вшг
Клас МІНОГИ (PETROMYZONTIDA)								
Ряд МІНОГОПОДІБНІ (PETROMYZONTIFORMES)								
Мінога українська	<i>Eudontomyzon mariae</i>	ЗК	–	V*	–	3	–	–
Клас ХРЯЦОВІ РИБИ (CHONDRICHTHYES)								
Ряд СКАТОПОДІБНІ (RAJIFORMES)								
Скат колючий	<i>Raja clavata</i>	–	LR/nt	–	–	–	–	–
Ряд КАТРАНОПОДІБНІ (SQUALIFORMES)								
Акула колюча строката	<i>Squalus acanthias</i>	–	VU	–	–	–	–	–
Клас КІСТКОВІ РИБИ (OSTEICHTHYES)								
Ряд ОСЕТРОПОДІБНІ (ACIPENSERIFORMES)								
Стерлядь прісноводна	<i>Acipenser ruthenus</i>	ЗК	VU	–	–	3	2	2
Осетер руський	<i>Acipenser gueldenstaedtii</i>	BP	EN	–	VU	–	2	2
Севрюга	<i>Acipenser stellatus</i>	BP	EN	–	VU	3	2	2
Білуга звичайна	<i>Huso huso</i>	ЗК	CR	–	–	3	2	2
Ряд ВУГРЕПОДІБНІ (ANGUILLIFORMES)								
Річковий вугор європейський	<i>Anguilla anguilla</i>	–	CR	–	–	–	–	–
Ряд ОСЕЛЕДЦЕПОДІБНІ (CLUPEIFORMES)								
Оселедець чорноморсько-азовський прохідний	<i>Alosa pontica</i>	–	VU	–	–	3	–	–
Тюлька чорноморська	<i>Clupeonella cultriventris</i>	–	–	–	EN	–	–	–
Ряд КОРОПОПОДІБНІ (CYPRINIFORMES)								
Ялець звичайний	<i>Leuciscus leuciscus</i>	BP	–	–	–	–	–	–

Вирезуб причорноморський	<i>Rutilus frisii</i>	ЗК	–	–	–	3	–	–
Підуст звичайний	<i>Chondrostoma nasus</i>	–	–	–	–	3	–	–
Бистрянка російська	<i>Alburnoides rossicus</i>	ЗК	–	–	–	–	–	–
Шемая азовська	<i>Alburnus leobergi</i>	ВР	–	–	–	3	–	–
Шемая чорноморська	<i>Alburnus sarmaticus</i>	ВР	EN	–	–	3	–	–
Гольян озерний	<i>Eupallasella percnurus</i>	ЗК	–	–	–	–	–	–
Рибець звичайний	<i>Vimba vimba</i>	–	–	–	–	3	–	–
Білизна звичайна	<i>Aspius aspius</i>	–	–	–	–	3	–	–
Синець звичайний	<i>Ballerus ballerus</i>	–	–	–	–	3	–	–
Клепець європейський	<i>Ballerus sapa</i>	–	–	–	–	3	–	–
Марена дніпровська	<i>Barbus borysthenicus</i>	ЗК	–	–	–	–	–	–
Карась звичайний	<i>Carassius carassius</i>	ВР	–	–	–	–	–	–
Щипавка звичайна	<i>Cobitis taenia</i>	–	–	–	–	3	–	–
Верховка звичайна	<i>Leucaspis delineatus</i>	–	–	–	–	3	–	–
В'юн звичайний	<i>Misgurnus fossilis</i>	–	–	–	–	3	–	–
Чехоня звичайна	<i>Pelecus cultratus</i>	–	–	–	–	3	–	–
Гірчак європейський	<i>Rhodeus amarus</i>	–	–	–	–	3	–	–
Короп європейський	<i>Cyprinus carpio</i>	–	VU	–	–	–	–	–
Ряд СОМОПОДІБНІ (<i>SILURIFORMES</i>)								
Сом європейський	<i>Silurus glanis</i>	–	–	–	–	3	–	–
Ряд САРГАНОПОДІБНІ (<i>BELONIFORMES</i>)								
Сарган чорноморський	<i>Belone belone euxini</i>	–	–	–	EN	–	–	–
Ряд ЛОСОСЕПОДІБНІ (<i>SALMONIFORMES</i>)								
Лосось чорноморський	<i>Salmo labrax</i>	ЗК	–	E	–	–	–	–
Ряд ТРИСКОПОДІБНІ (<i>GADIFORMES</i>)								
Минь звичайний	<i>Lota lota</i>	ВР	–	–	–	–	–	–
Ряд КОЛЮЧКОПОДІБНІ (<i>GASTEROSTEIFORMES</i>)								
Колючка південна багатоголкова	<i>Pungitius platygaster</i>	–	–	–	–	3	–	–

Риба-голка пухлощока	<i>Syngnathus abaster</i>	–	–	–	–	3	–	–
Риба-голка довгорила	<i>Syngnathus typhle</i>	–	–	–	VU	–	–	–
Риба-голка товсторила	<i>Syngnathus bvariegatus</i>	BP	–	–	–	–	–	–
Риба-голка тонкорила	<i>Syngnathus tenuirostris</i>	BP	–	–	LR	–	–	–
Риба-голка змієподібна	<i>Nerophis ophidion teres</i>	–	–	–	EN	–	–	–
Морський коник довгорилий	<i>Hippocampus guttulatus</i>	BP	DD	–	EN	–	–	2
Ряд ОКУНЕПОДІБНІ (<i>PERCIFORMES</i>)								
Лаврак європейський	<i>Dicentrarchus labrax</i>	НО	–	–	–	–	–	–
Судак волзький	<i>Sander volgensis</i>	ЗК	–	–	–	3	–	–
Перкарина	<i>Percarina maeotica</i>	РД	VU	–	–	–	–	–
Йорж донський	<i>Gymnocephalus acerinus</i>	ЗК	–	–	–	–	–	–
Смарида звичайна	<i>Spicara smaris</i>	–	–	–	DD	–	–	–
Морський карась	<i>Diplodus annularis</i>	–	–	–	VU	–	–	–
Зубарик звичайний	<i>Puntazzo puntazzo</i>	НО	–	–	–	–	–	–
Горбань темний	<i>Sciaena umbra</i>	РД	–	–	–	–	–	–
Умбріна світла	<i>Umbrina cirrosa</i>	РД	–	–	–	3	–	–
Барабуля чорноморська	<i>Mullus barbatus ponticus</i>	–	–	–	EN	–	–	–
Морський дракончик великий	<i>Trachinus draco</i>	–	–	–	CE	–	–	–
Пуголовок зірчастий	<i>Benthophilus stellatus</i>	РД	–	–	–	–	–	–
Пуголовочок Браунера	<i>Benthophiloides brauneri</i>	РД	DD	–	–	–	–	–
Каспійсома	<i>Caspiosoma caspium</i>	РД	–	–	–	–	–	–
Бичок пісочник	<i>Neogobius fluviatilis</i>	–	–	–	–	3	–	–
Бичок сірман	<i>Ponticola syrman</i>	–	–	–	–	3	–	–
Бичок ратан	<i>Ponticola ratan</i>	–	–	–	VU	–	–	–
Бичок головань	<i>Neogobius kessleri</i>	–	–	–	–	3	–	–
Бичок трав'яник	<i>Zosterisessor ophiocephalus</i>	–	DD	–	CR	3	–	–
Тупоносий бичок-цуцик	<i>Proterorhinus marmoratus</i>	–	–	–	–	3	–	–
Бичок жабоголовий	<i>Mesogobius batrachocephalus</i>	–	–	–	LR	–	–	–

Бичок Кніповича довгохвостий	<i>Knipowitschia longecaudata</i>	–	–	–	EN	–	–	–
Бичок-лисун малий	<i>Pomatoschistus minutus</i>	–	–	–	–	3	–	–
Тунець звичайний	<i>Thunnus thynnus</i>	–	EN	–	EN	–	–	–
Скумбрія атлантична	<i>Scomber scombrus</i>	–	–	–	EN	–	–	–
Пеламіда атлантична	<i>Sarda sarda</i>	–	–	–	CR	–	–	–
Ряд СКОРПЕНОПОДІБНІ (<i>SCORPAENIFORMES</i>)								
Тригла жовта	<i>Trigla lucerna</i>	РД	–	–	–	–	–	–
Морський йорж	<i>Scorpaena porcus</i>	–	–	–	VU	–	–	–
Клас ЗЕМНОВОДНІ (<i>AMPHIBIA</i>)								
Ряд ХВОСТАТІ (<i>CAUDATA</i>)								
Тритон звичайний	<i>Lissotriton vulgaris</i>	–	–	–	–	3	–	–
Ряд БЕЗХВОСТІ (<i>ANURA</i>)								
Джерлянка червоночерева	<i>Bombina bombina</i>	–	–	–	–	2	–	–
Ропуха зелена	<i>Bufo viridis</i>	–	–	–	–	2	–	–
Райка звичайна	<i>Hyla arborea</i>	–	–	–	–	2	–	–
Землянка звичайна	<i>Pelobates fuscus</i>	–	–	–	–	2	–	–
Жаба озерна	<i>Pelophylax ridibundus</i>	–	–	–	–	3	–	–
Клас ПЛАЗУНИ (<i>REPTILIA</i>)								
Ряд ЧЕРЕПАХИ (<i>TESTUDINES</i>)								
Черепаха болотяна	<i>Emys orbicularis</i>	–	LR/nt	NT	–	2	–	–
Ряд ЯЩІРКИ (<i>SAURIA</i>)								
Ящірка піщана	<i>Eremias arguta</i>	–	–	NT	–	3	–	–
Ящірка прудка	<i>Lacerta agilis</i>	–	–	–	–	2	–	–
Ящірка зелена	<i>Lacerta viridis</i>	BP	–	–	–	2	–	–
Вуж звичайний	<i>Natrix natrix</i>	–	–	–	–	3	–	–
Вуж водяний	<i>Natrix tessellata</i>	–	–	–	–	2	–	–
Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i>	BP	–	–	–	2	–	–
Полоз сарматський	<i>Elaphe sauromates</i>	BP	–	–	–	2	–	–

Полоз каспійський	<i>Hierophis caspius</i>	BP	–	–	–	2	–	–
Гадюка степова	<i>Vipera renardi</i>	BP	–	VU	–	2	–	–

Умовні позначення:

ЧКУ – Червона книга України (2009) (категорії: «ЗН» – зниклий; «ЗП» – зниклий у природі; «ЗК» – зникаючий; «BP» – вразливий; «РД» – рідкісний; «НО» – неоцінений; «НВ» – недостатньо відомий).

ЧКМ – Червона книга МСОП (категорії: EX – таксони, що зникли; EW – таксони, що збереглися у неволі; CR – знаходяться у критичному стані; EN – погрозові таксони; VU – вразливі таксони; LR – група низького ризику, у т.ч. CD – таксони, які залежать від заходів охорони, NT – погроза близька, LC – не визивають хвилювання; DD – дані про таксон недостатні; NE – оцінка відсутня).

ЄЧс – Європейський Червоний список (категорії: див. ЧКМ).

ЧЧм – Червона книга Чорного моря (категорії: див. ЧКМ).

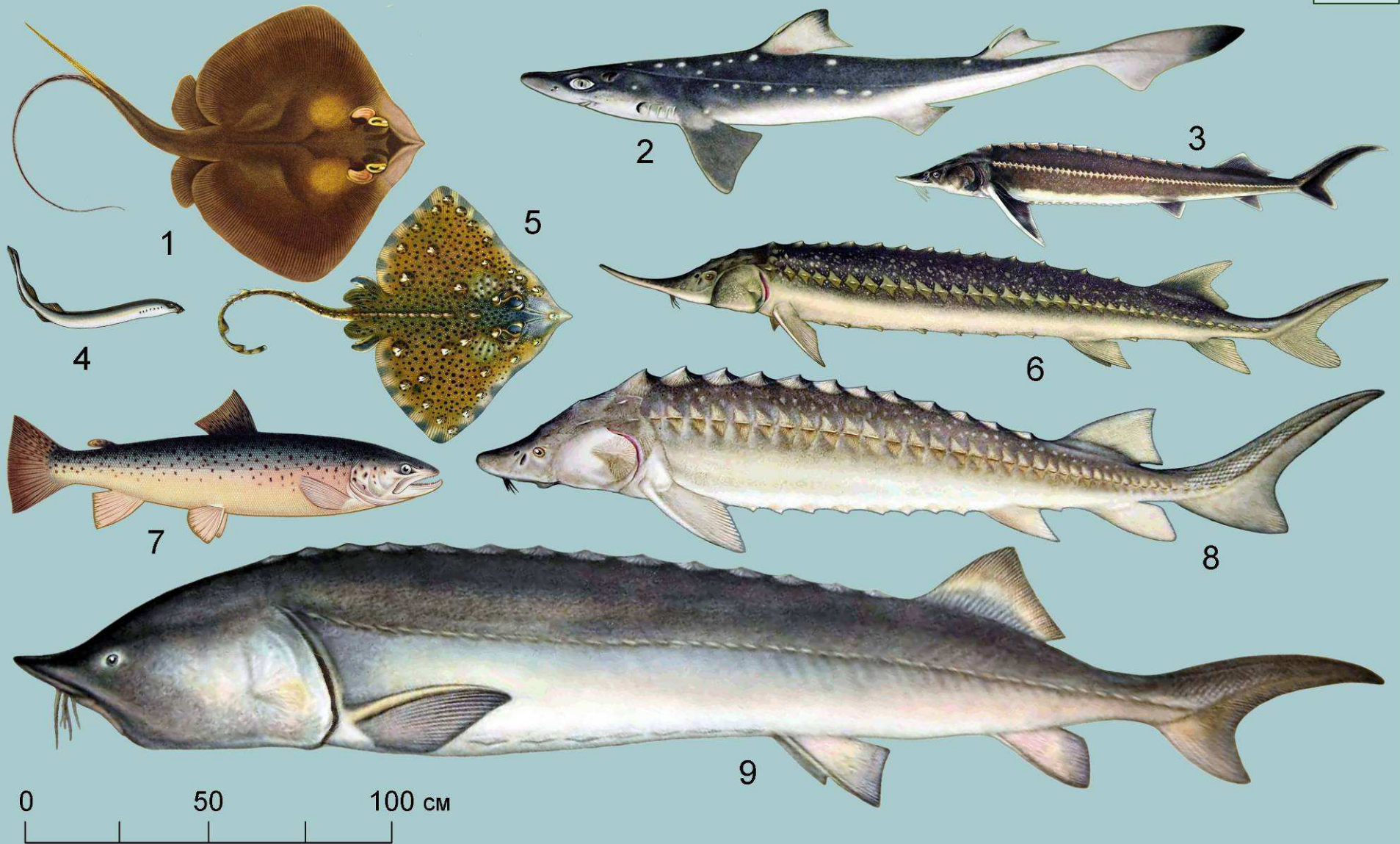
Берн – Бернська конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі («II» – Додаток II. Види фауни, що підлягають особливій охороні; III – Додаток III. Види фауни, що підлягають охороні).

Бон – Бонська конвенція про охорону мігруючих видів тварин («1» – Додаток I включає види, що знаходяться під загрозою зникнення; «2» – Додаток II включає види, стан яких є несприятливим, збереження та регулювання використання яких потребує міжнародних угод, а також ті види, стан яких міг би істотно покращитись в результаті міжнародного співробітництва, яке може бути здійснено на основі міжнародних угод).

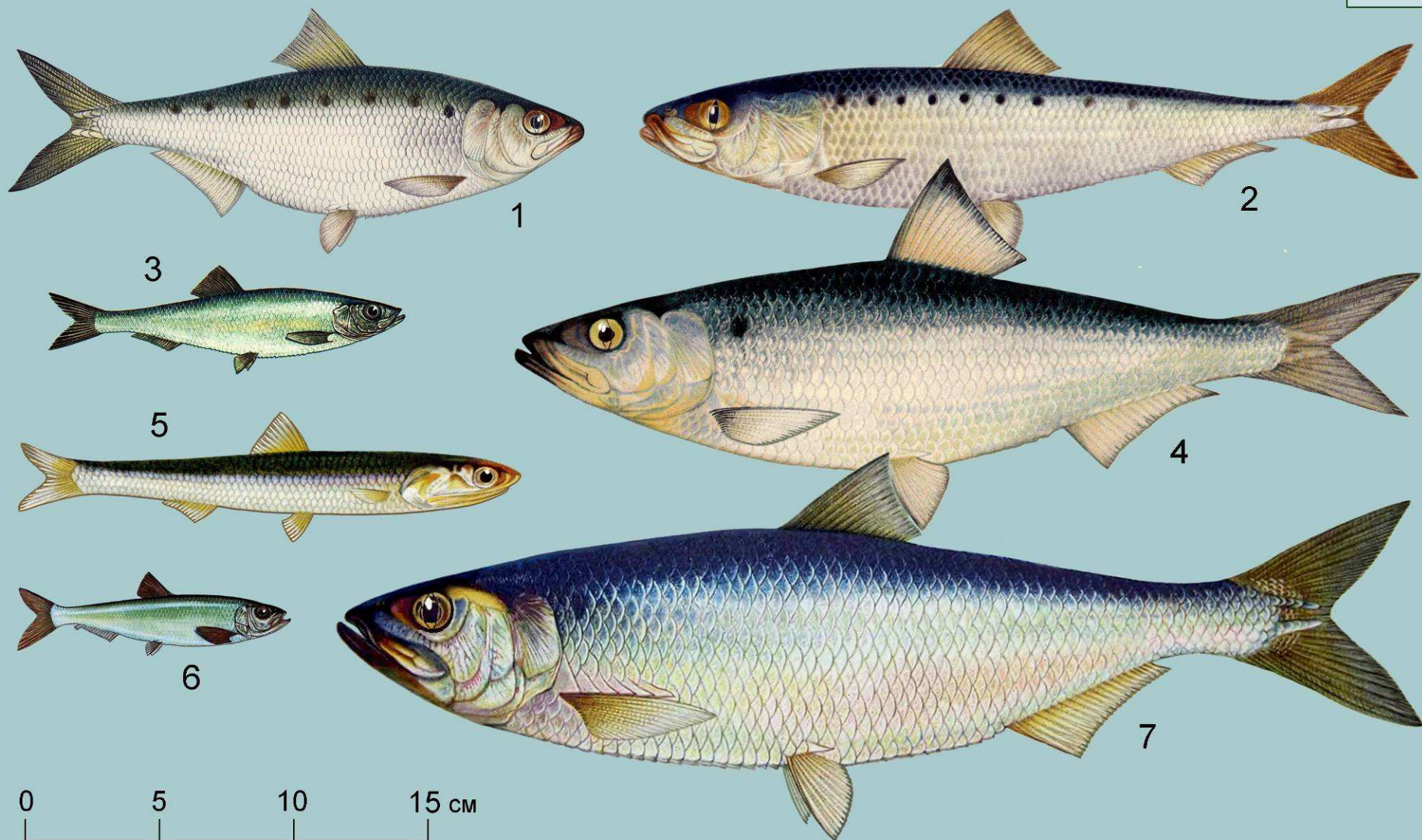
Вшг – Вашингтонська конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни та флори, що знаходяться під загрозою зникнення (CITES) («1» – Додаток I включає види, що знаходяться під загрозою зникнення, торгівля якими спричинює чи може спричинити на їхнє існування негативний вплив, «2» – Додаток II включає всі види, які на даний час не обов'язково перебувають під загрозою зникнення, але можуть опинитися під такою загрозою, якщо торгівля зразками таких видів не буде строго регулюватися з метою уникнення такого використання, що несумісне з їхнім виживанням).

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ. РИБИ

1

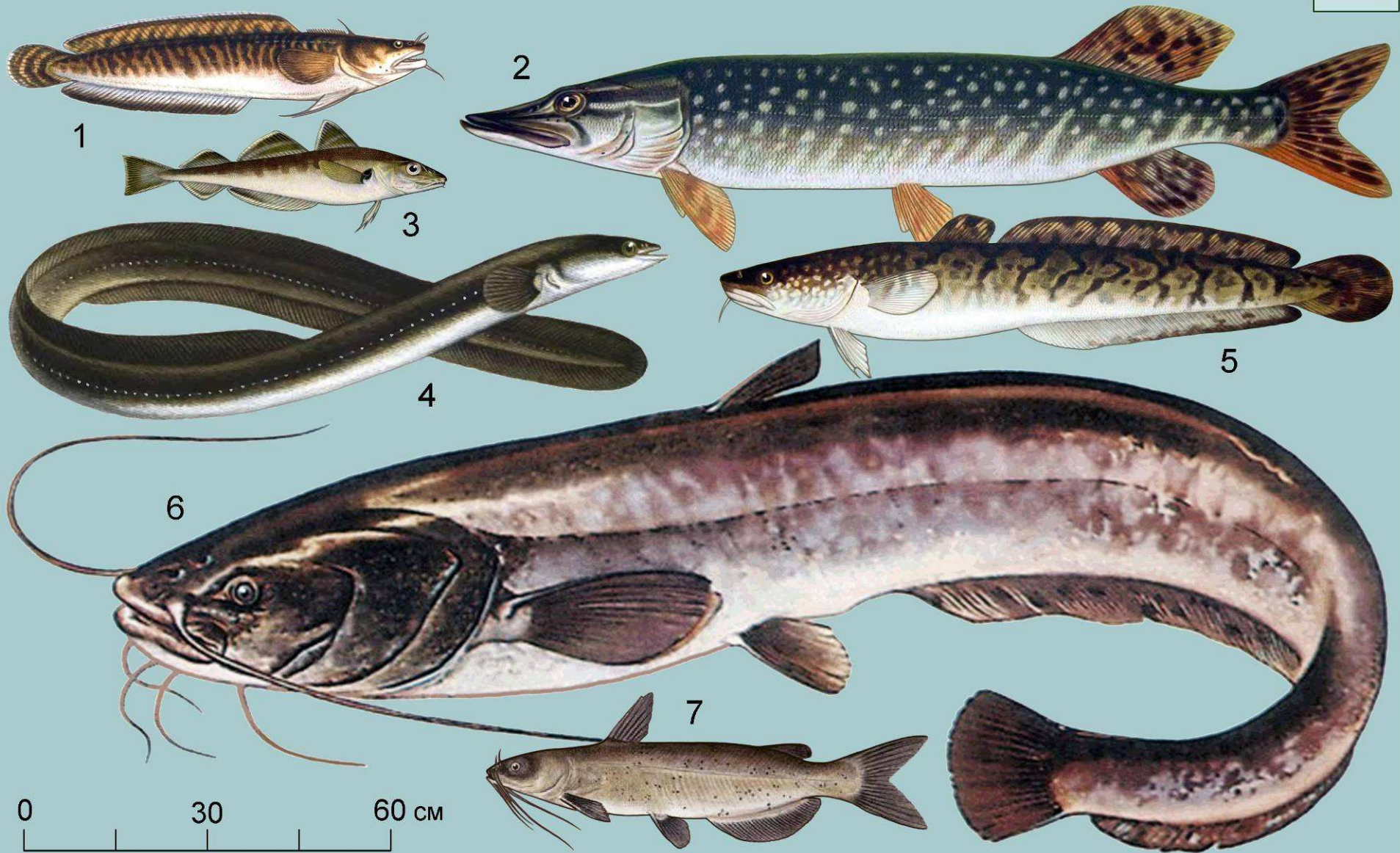
1 – хвостокіл звичайний; 2 – катран; 3 – стерлядь; 4 – мінога українська; 5 – морська лисиця;
6 – севрюга; 7 – лосось чорноморський; 8 – осетер російський; 9 – білуга

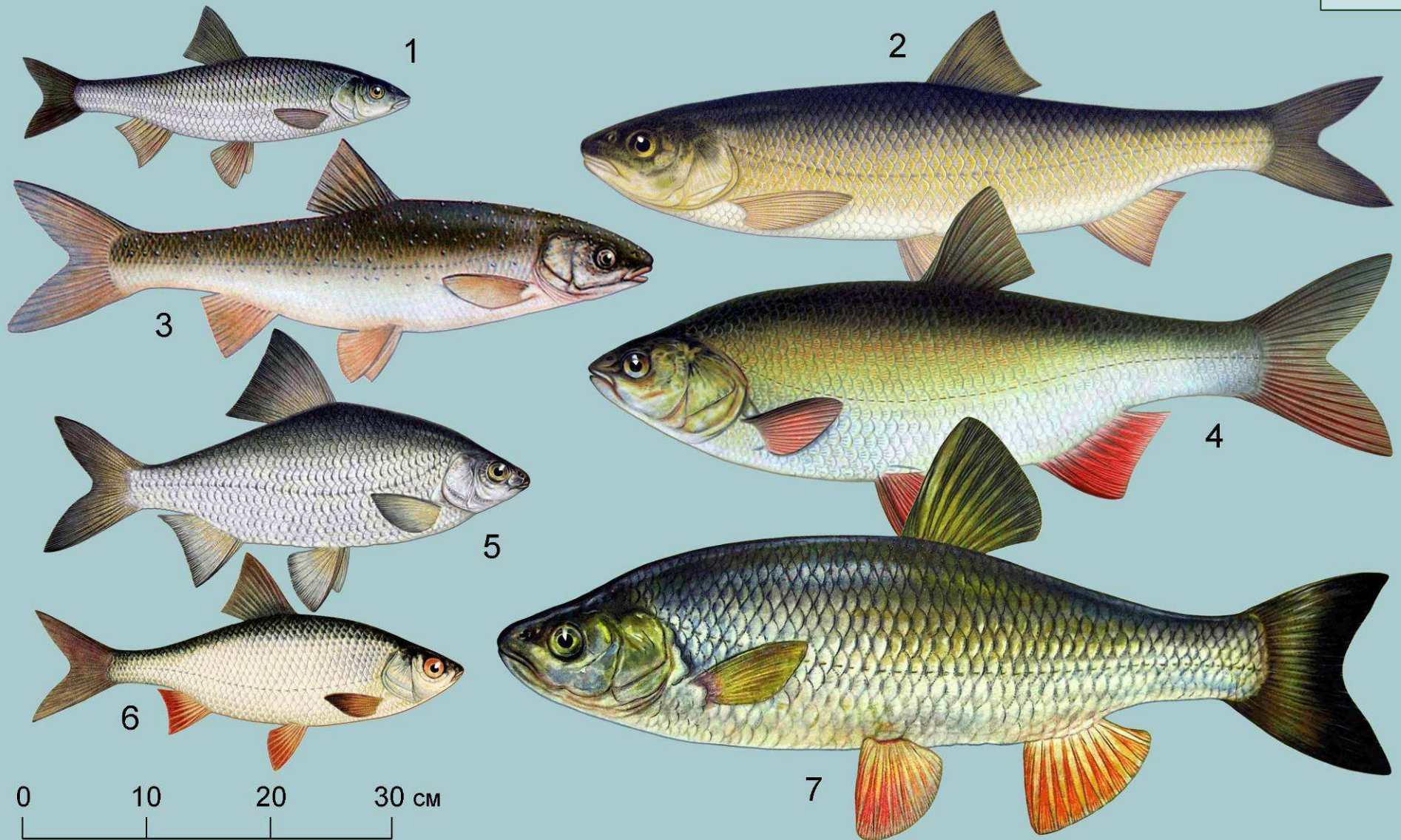
1 – пузанок азовський; 2 – сардина; 3 – шпрот середземноморський; 4 – оселедець чорноморсько-азовський морський; 5 – анчоус європейський, хамса; 6 – тюлька чорноморсько-азовська; 7 – оселедець чорноморсько-азовський прохідний

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ. РИБИ

3

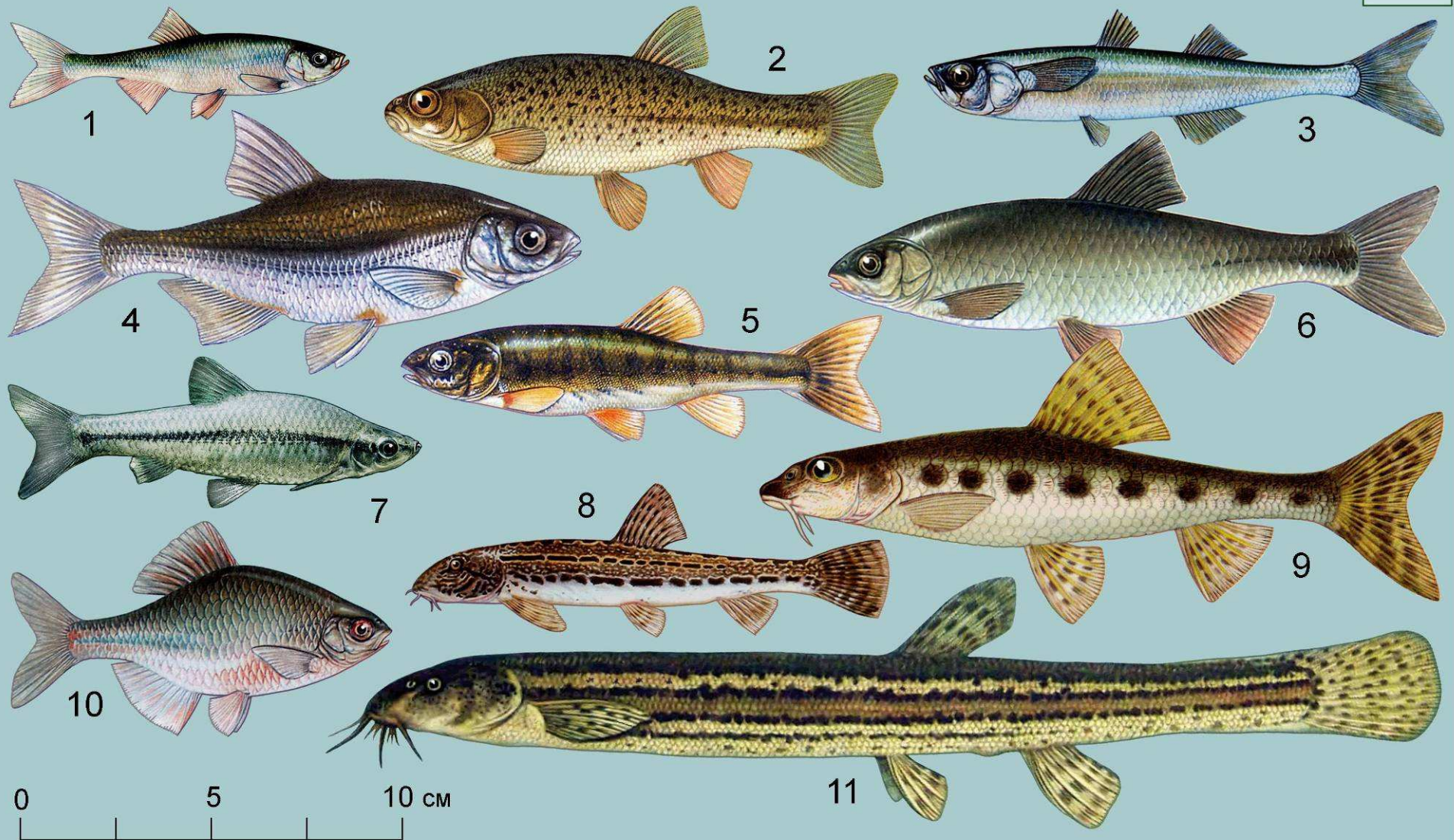
1 – минь середземноморський; 2 – щука звичайна; 3 – мерланг чорноморський; 4 – вугор європейський; 5 – минь звичайний; 6 – сом звичайний; 7 – канальний сом плямистий

1 – ялець звичайний; 2 – кутум каспійський; 3 – вирезуб причорноморський; 4 – в'язь звичайний;
5 – тарань; 6 – плітка звичайна; 7 – головень звичайний

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ. РИБИ

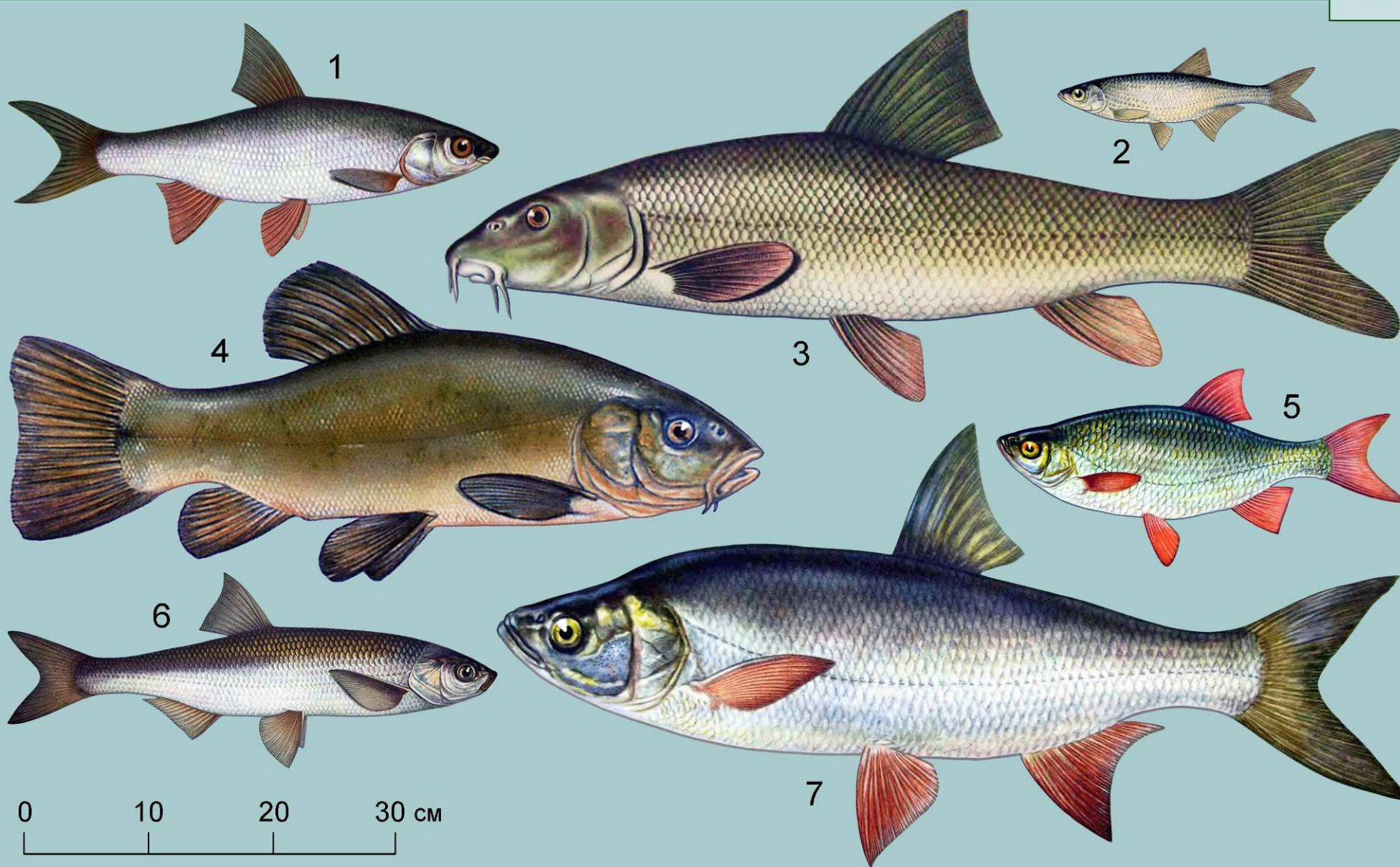
5

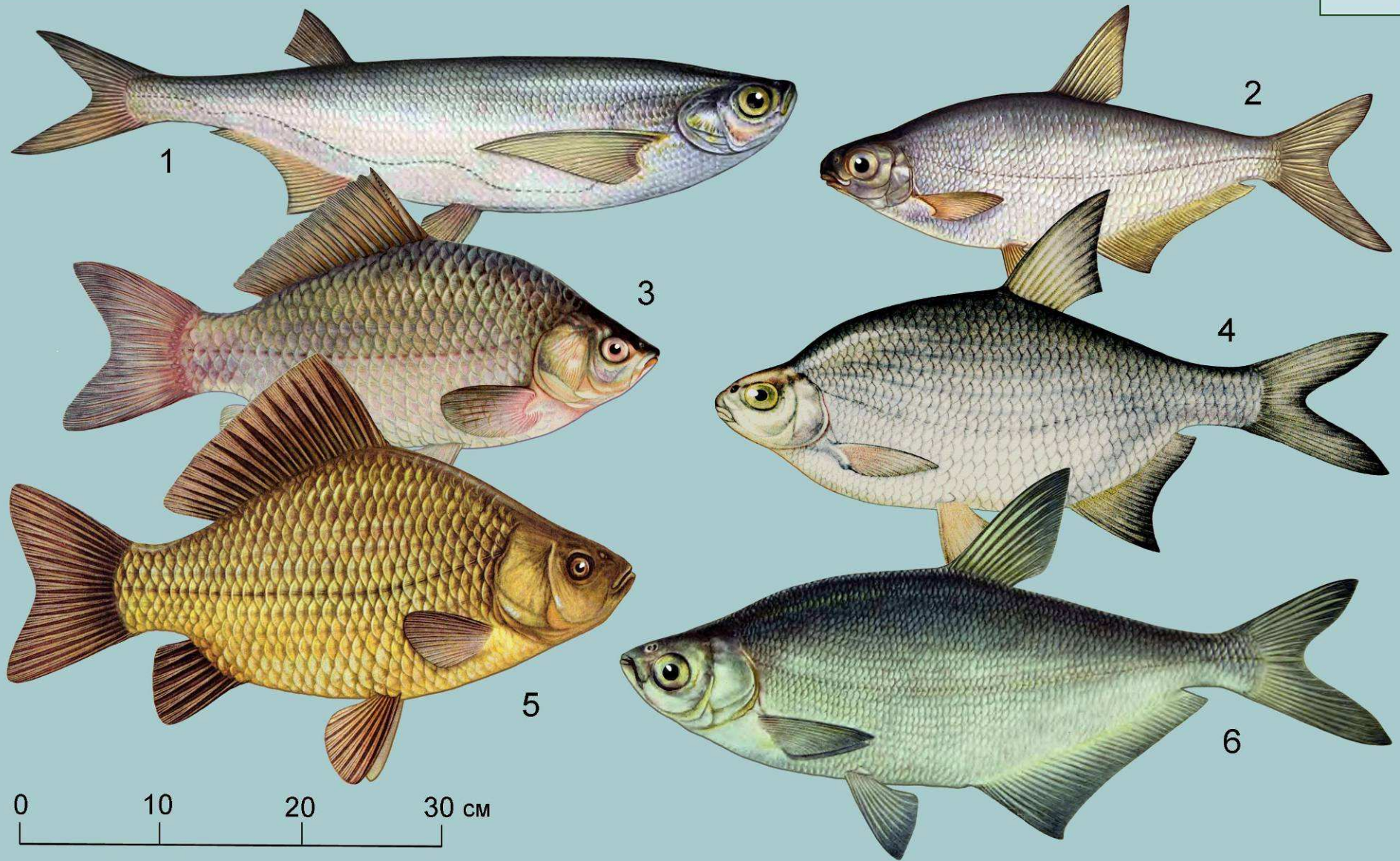
1 – верховка звичайна; 2 – гольян озерний; 3 – атерина чорноморська; 4 – бистрянка російська; 5 – гольян звичайний; 6 – бобирець звичайний; 7 – чебачок амурський; 8 – щипавка звичайна; 9 – пічкур звичайний; 10 – гірчак європейський; 11 – в'юн звичайний

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ. РИБИ

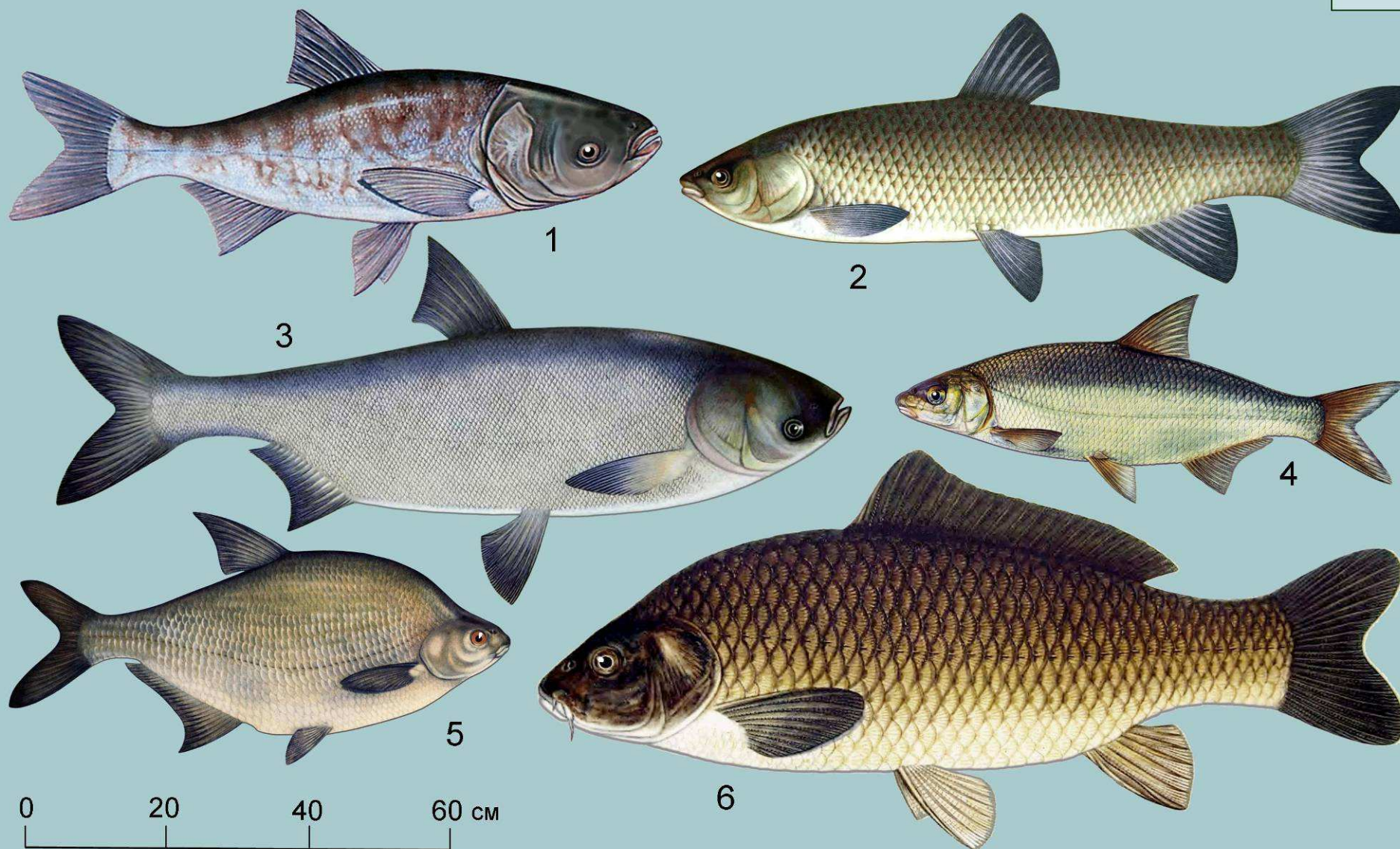
6

1 – підуст звичайний; 2 – укля, верховодка; 3 – марена дніпровська; 4 – лин; 5 – краснопірка;
6 – шемая азовська; 7 – білизна звичайна

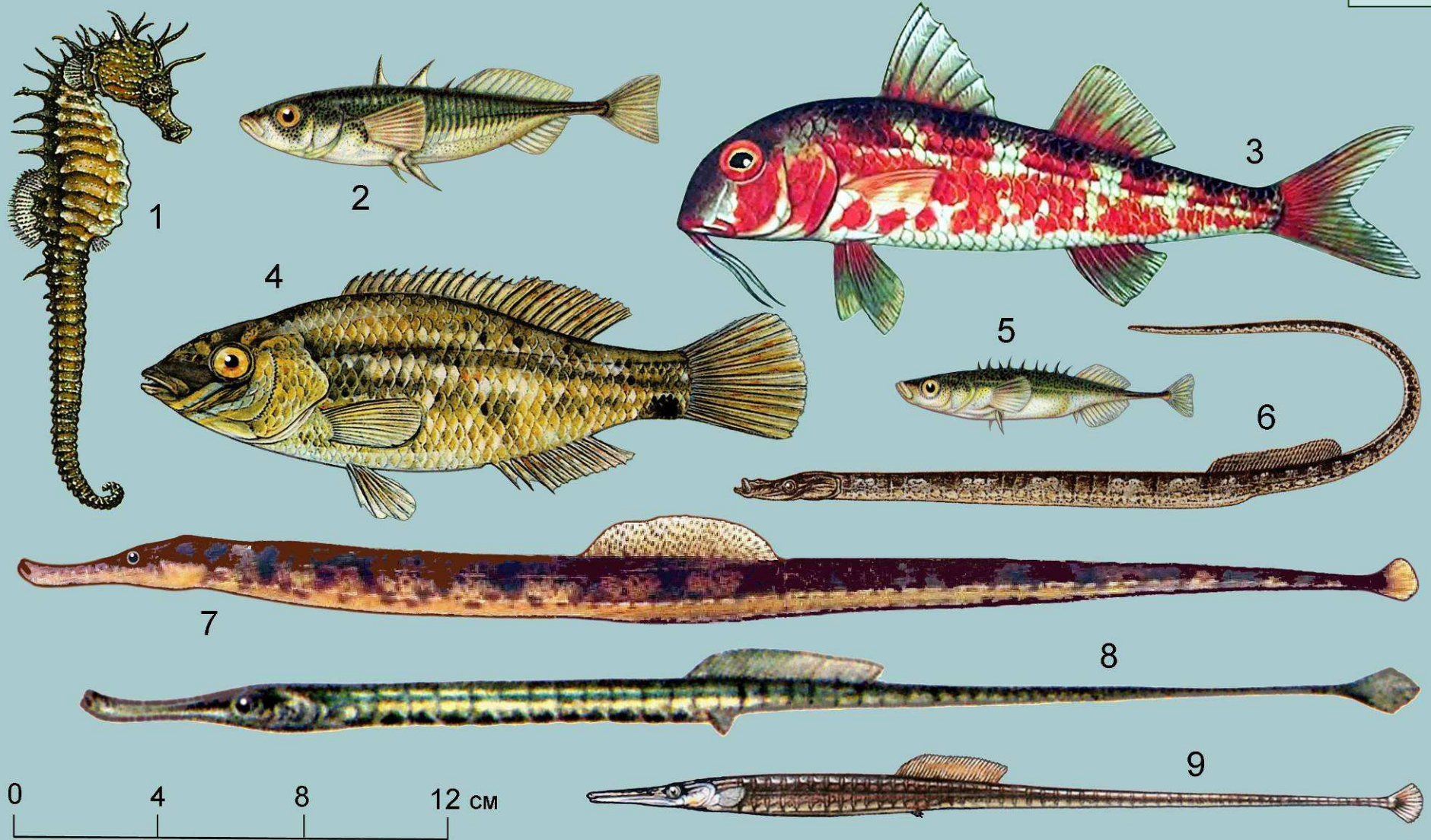
1 – чехоня; 2 – клепець європейський; 3 – карась сріблястий; 4 – плоскирка європейська;
5 – карась звичайний (золотий); 6 – синець

1 – товстолоб строкатий; 2 – білий амур; 3 – товстолоб звичайний; 4 – рибець звичайний;
5 – лящ звичайний; 6 – короп звичайний, сазан

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ. РИБИ

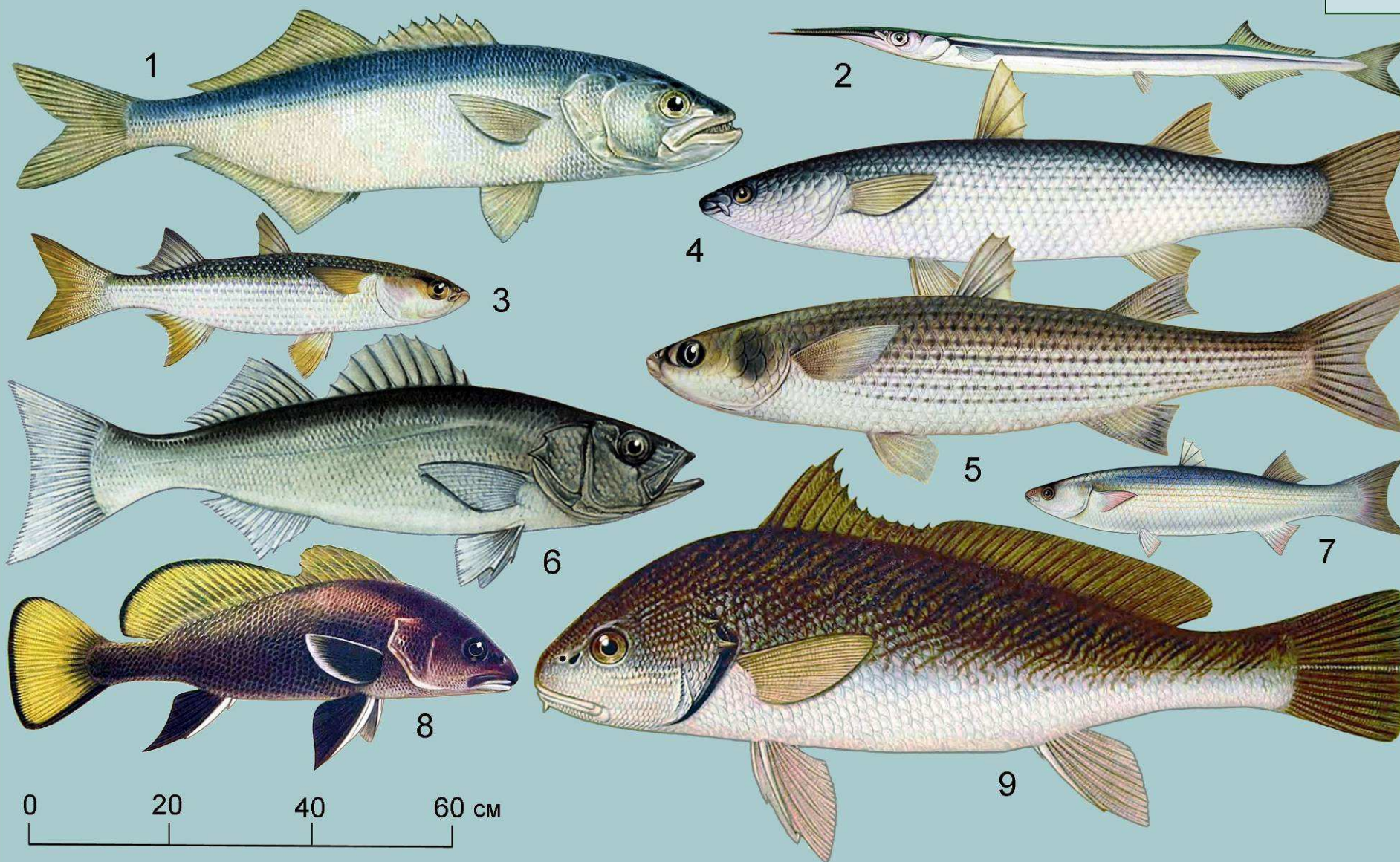
9

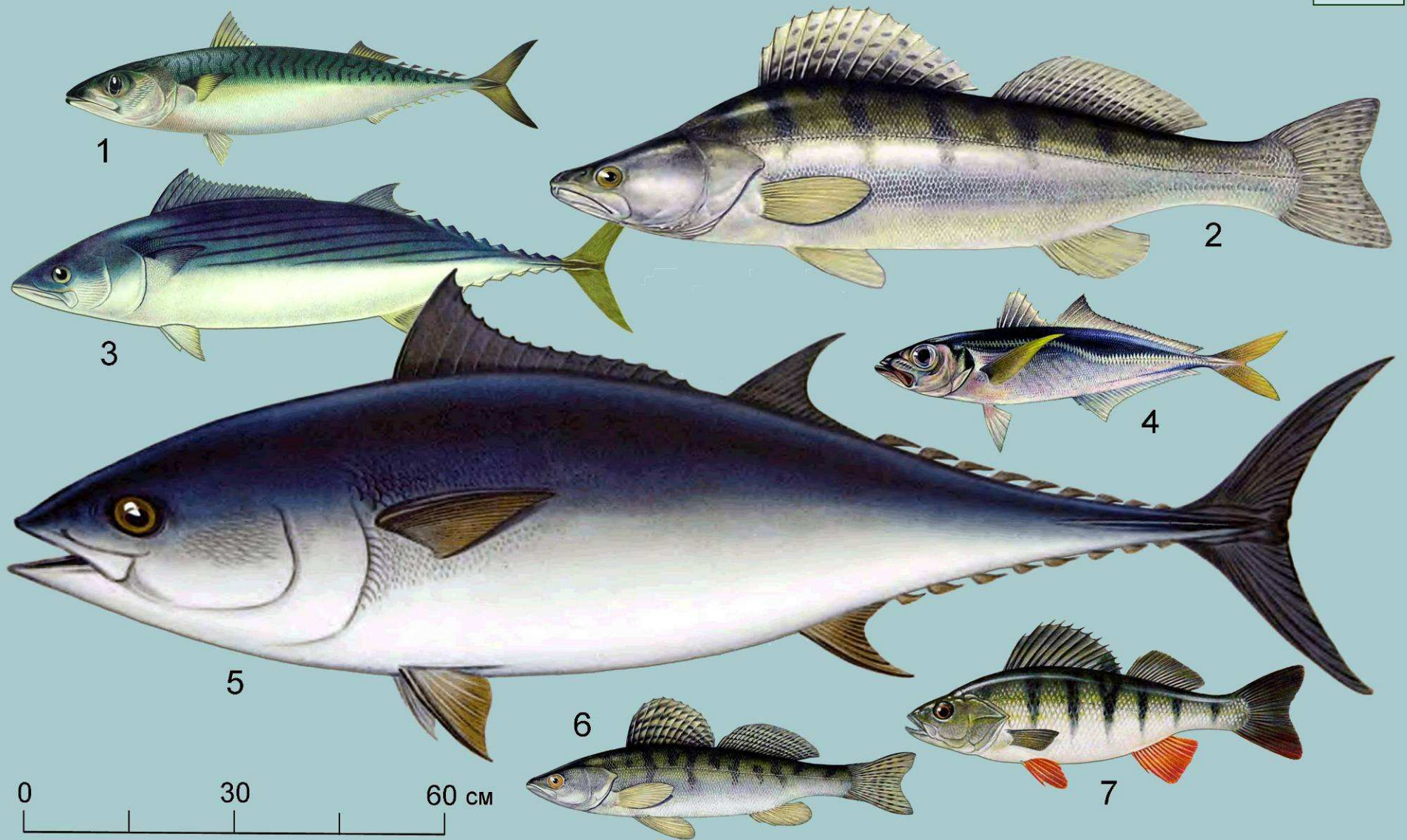
1 – морський коник довгорилий європейський; 2 – колючка триголкова; 3 – барабуля чорноморська; 4 – рябчик; 5 – колючка південна багатоголкова; 6 – риба-голка змієподібна чорноморська; 7 – риба-голка товсторила; 8 – риба-голка довгорила; 9 – риба-голка чорноморська

ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ. РИБИ

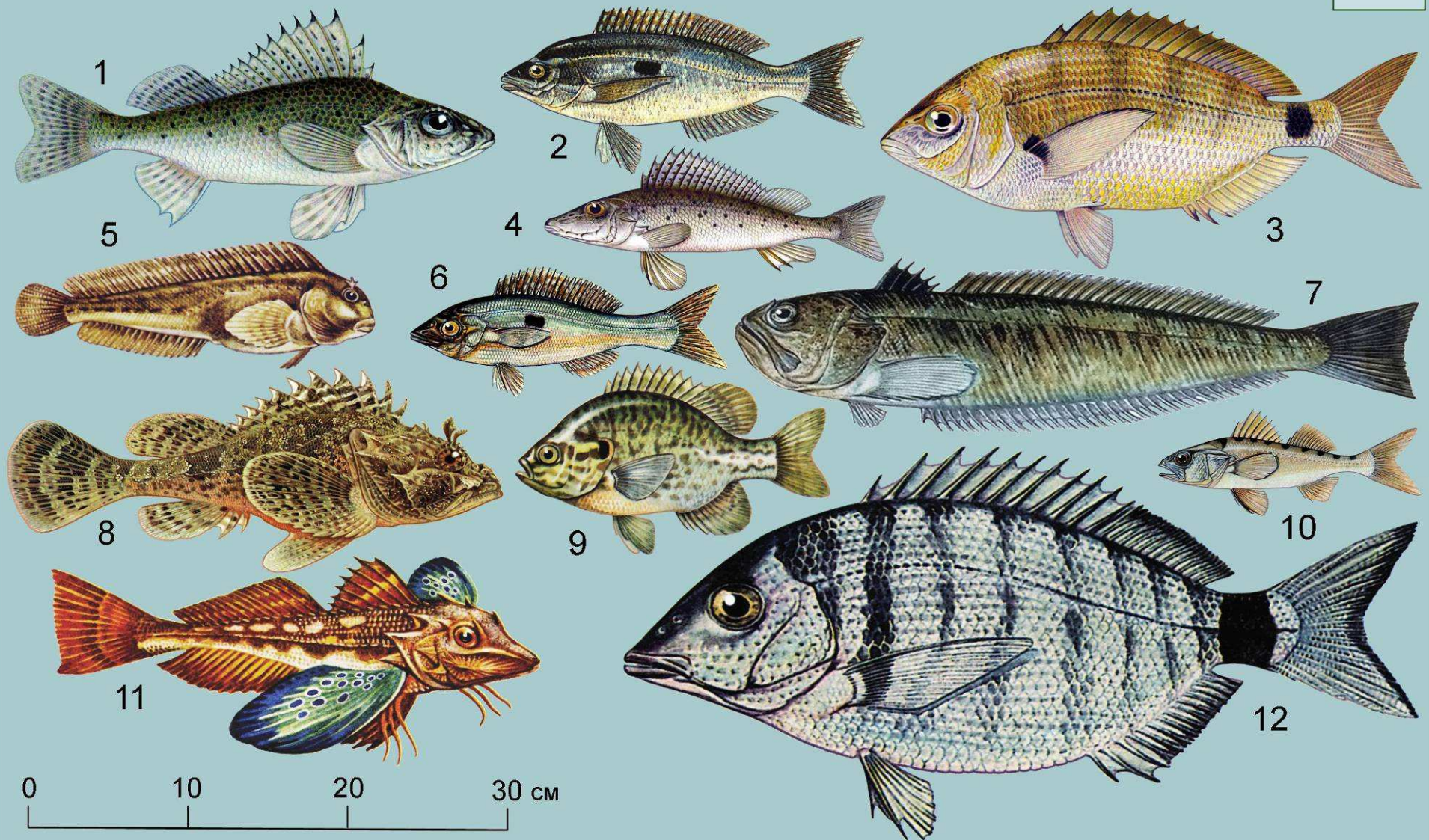
10

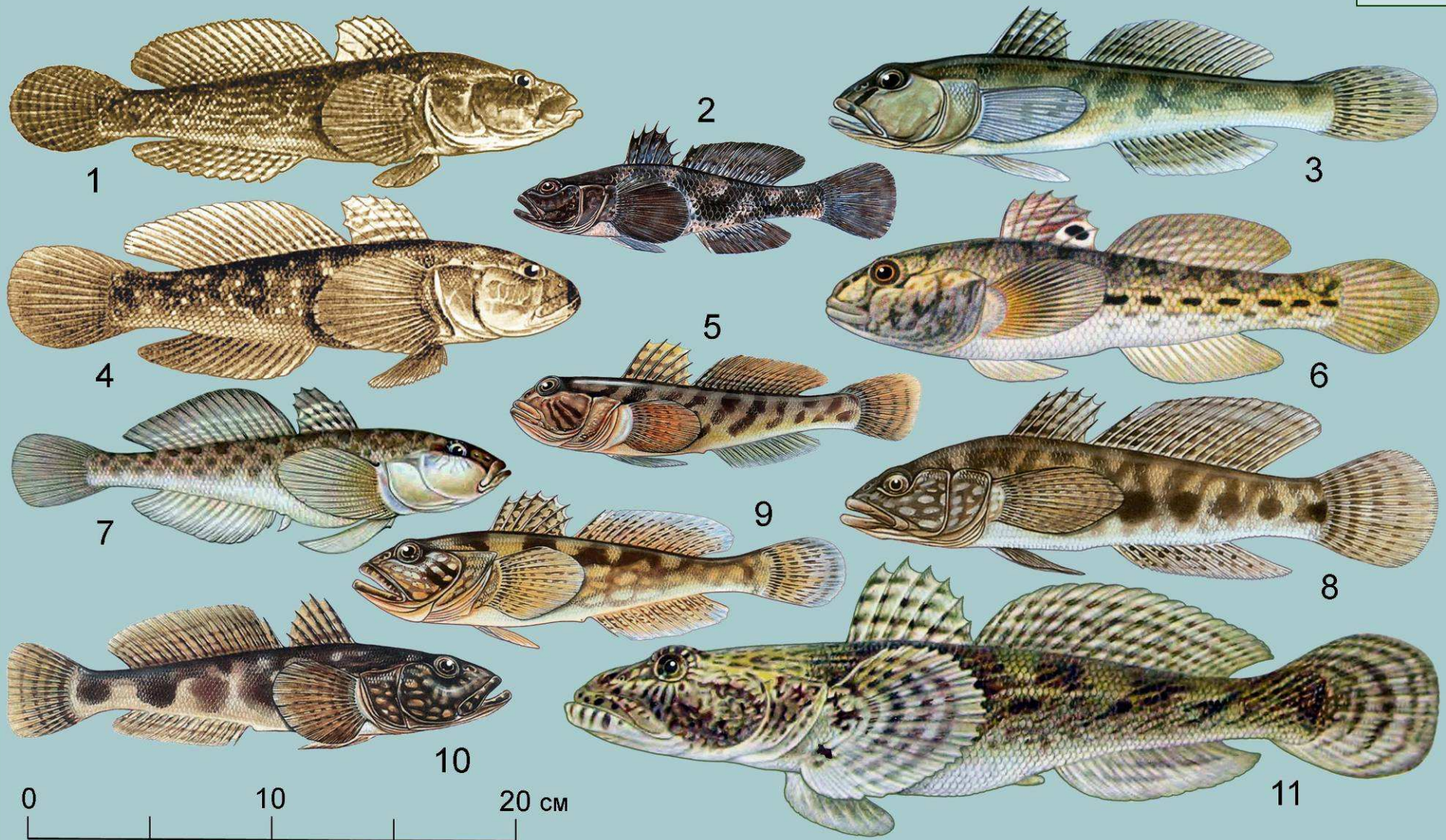
1 – луфар; 2 – сарган чорноморський; 3 – сингіль; 4 – піленгас; 5 – лобан; 6 – лаврак звичайний; 7 – гостроніс; 8 – горбиль темний; 9 – умбрина світла

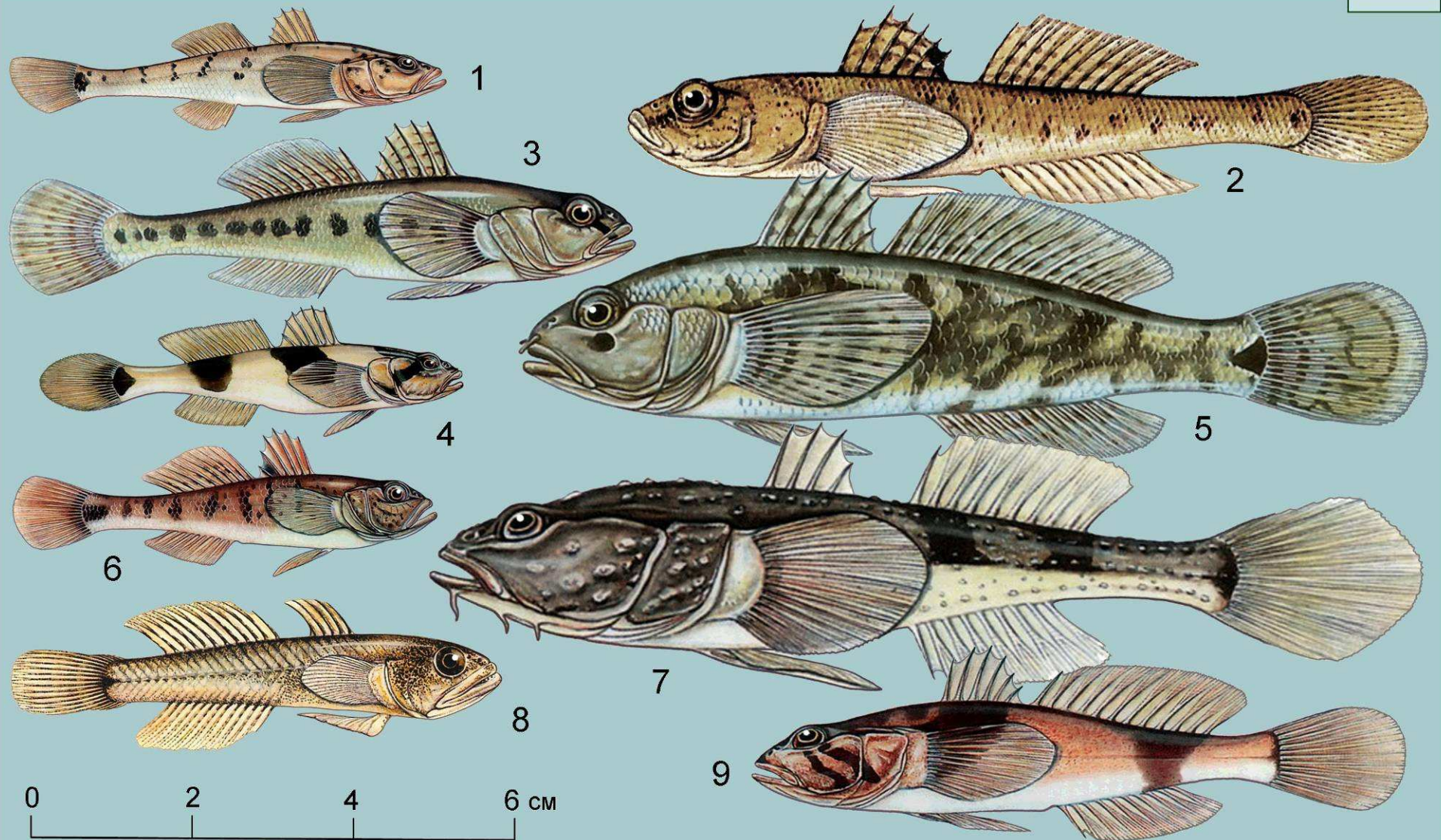
1 – скумбрія атлантична; 2 – судак звичайний; 3 – пеламіда атлантична; 4 – ставрида чорно-морська; 5 – тунець звичайний; 6 – судак волзький; 7 – окунь річковий

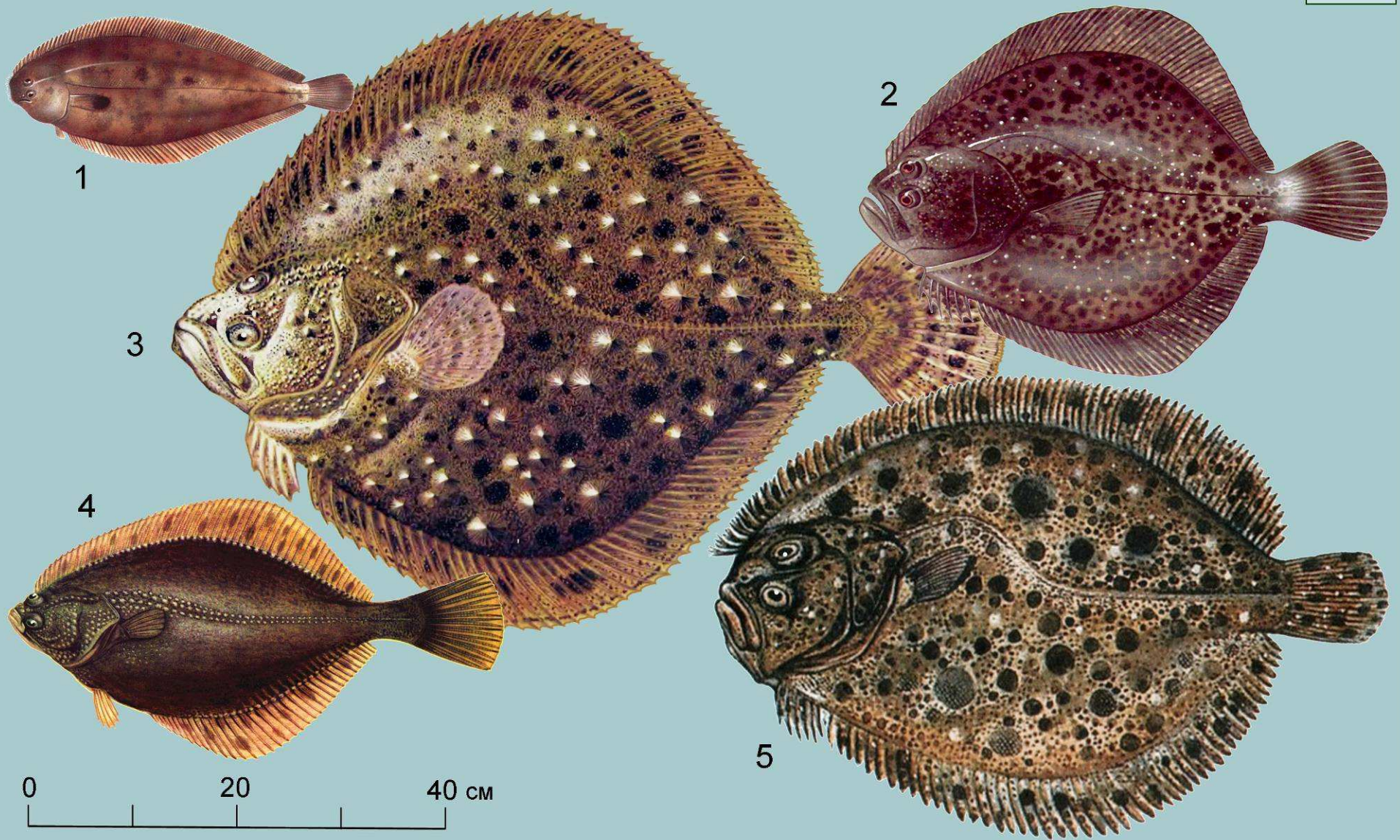
1 – йорж звичайний; 2 – смарида середземноморська; 3 – морський карась; 4 – йорж донський;
 5 – морська собачка звичайна; 6 – смарида звичайна; 7 – морський дракончик великий; 8 – скорпена;
 9 – сонячна риба синьозяброва; 10 – перкарина; 11 – тригла жовта; 12 – зубарик звичайний

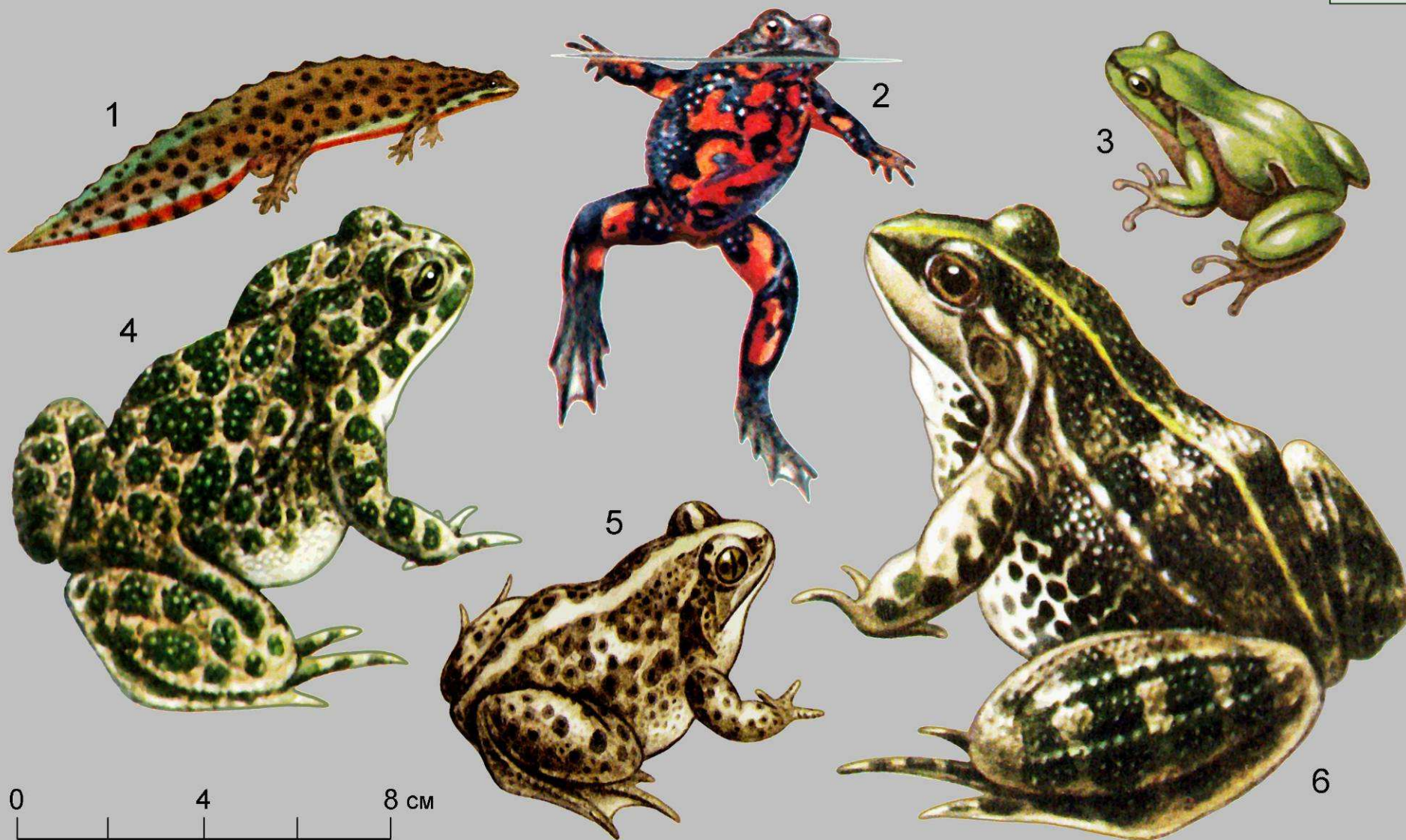
1 – бичок губань; 2 – бичок чорний; 3 – бичок сірман; 4 – бичок ратан; 5 – бичок гонець;
 6 – бичок кругляк; 7 – бичок пісочник; 8 – бичок трав'яник; 9 – бичок рижик; 10 – бичок головань;
 11 – бичок жабоголовий

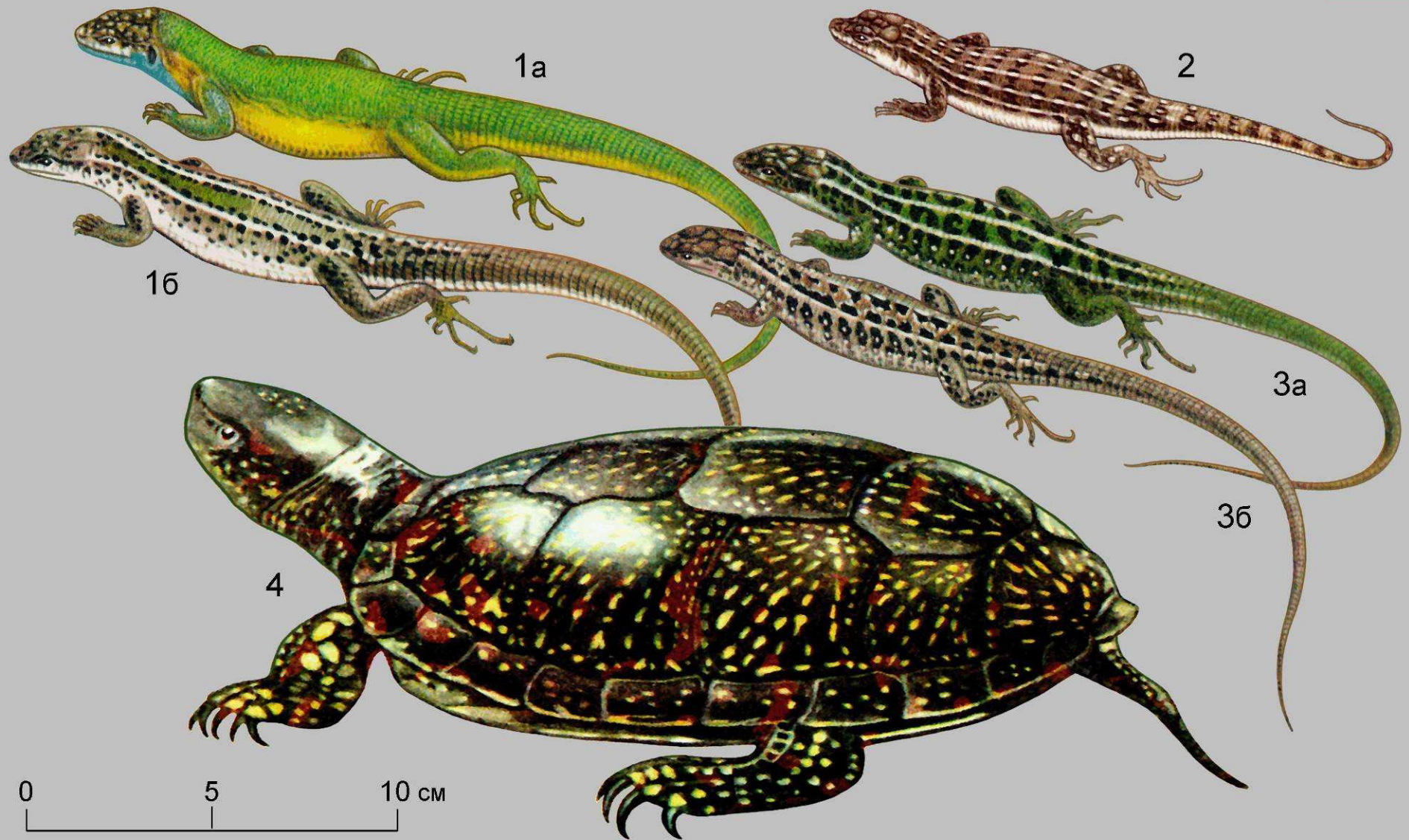
1 – бичок Кніповича довгохвостий; 2 – бичок-лисун малий; 3 – бичок-лисун мармуровий;
 4 – каспісома; 5 – тупоносий бичок-цуцик; 6 – бичок Кніповича кавказький, бичок бубир;
 7 – пуголовок зірчастий; 8 – афія; 9 – пуголовочок Браунера

1 – соляя носата; 2 – калкан азовський; 3 – калкан чорноморський; 4 – річкова камбала чорноморська; 5 – ромб гладенький

1 – тритон звичайний; 2 – джерелянка червоночерева; 3 – райка звичайна; 4 – ропуха зелена;
5 – землянка звичайна; 6 – жаба озерна

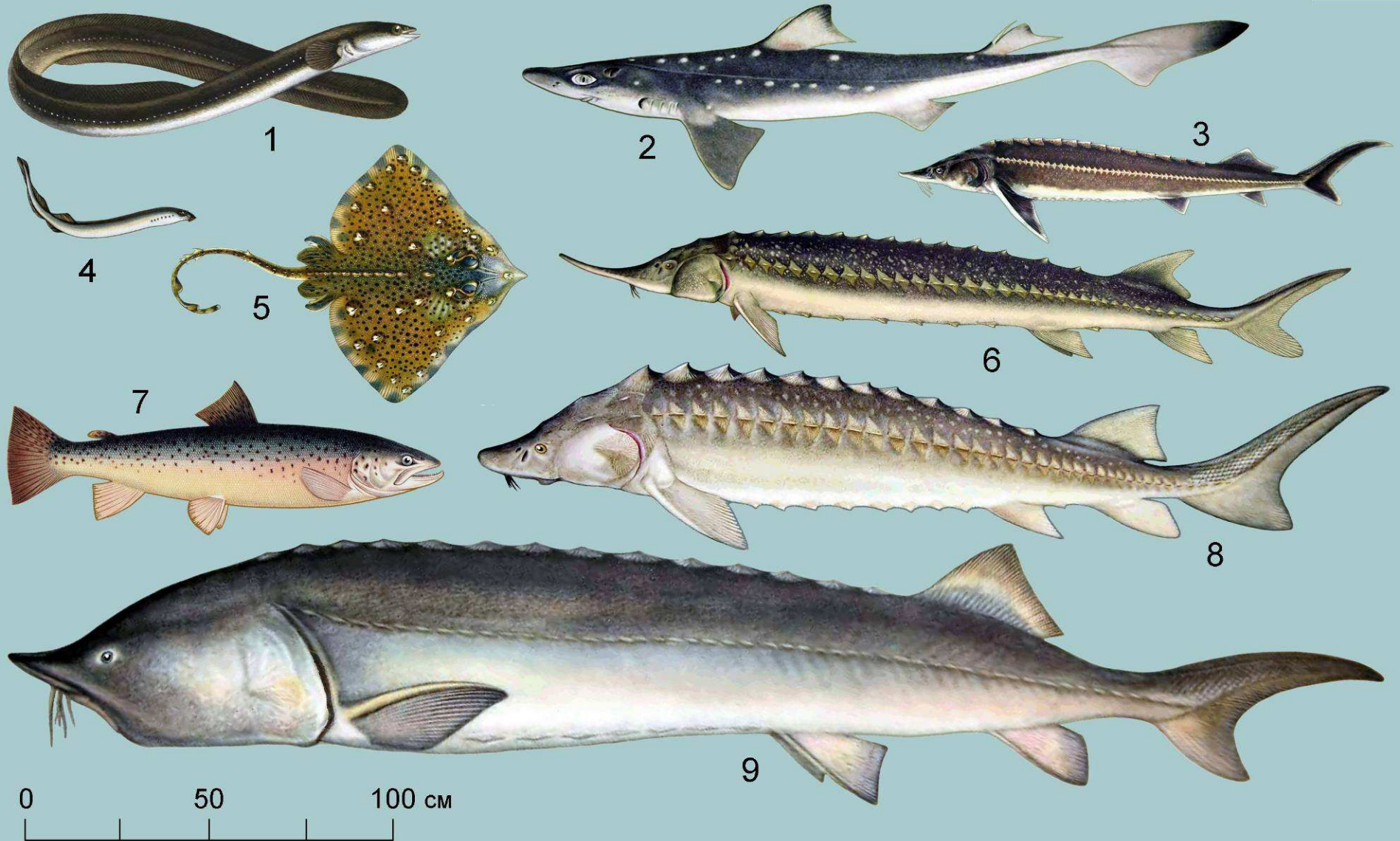
1 – ящірка зелена (а – самець; б – самка); 2 – ящірка піщана (різнокольорова); 3 – ящірка прудка (а – самець; б – самка); 4 – черепаха болотяна

1 – медянка звичайна; 2 – вуж водяний; 3 – гадюка степова; 4 – вуж звичайний; 5 – полоз каспійський (жовточеревий); 6 – полоз сарматський (чотирисмугий)

РАРИТЕТНІ РИБИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

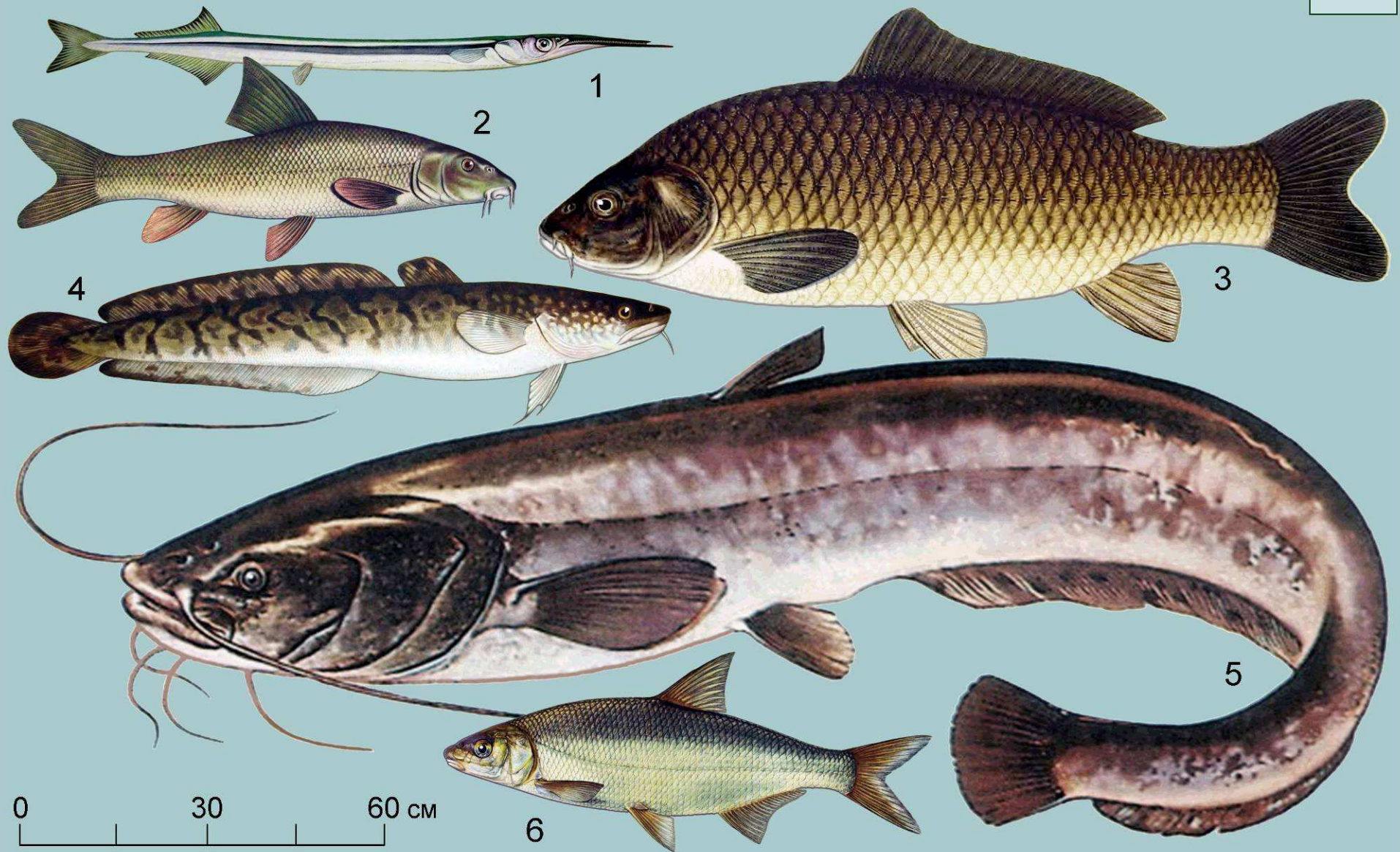
19

1 – вугор європейський; 2 – катран; 3 – стерлядь; 4 – мінога українська; 5 – морська лисиця;
6 – севрюга; 7 – лосось чорноморський; 8 – осетер російський; 9 – білуга

РАРИТЕТНІ РИБИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

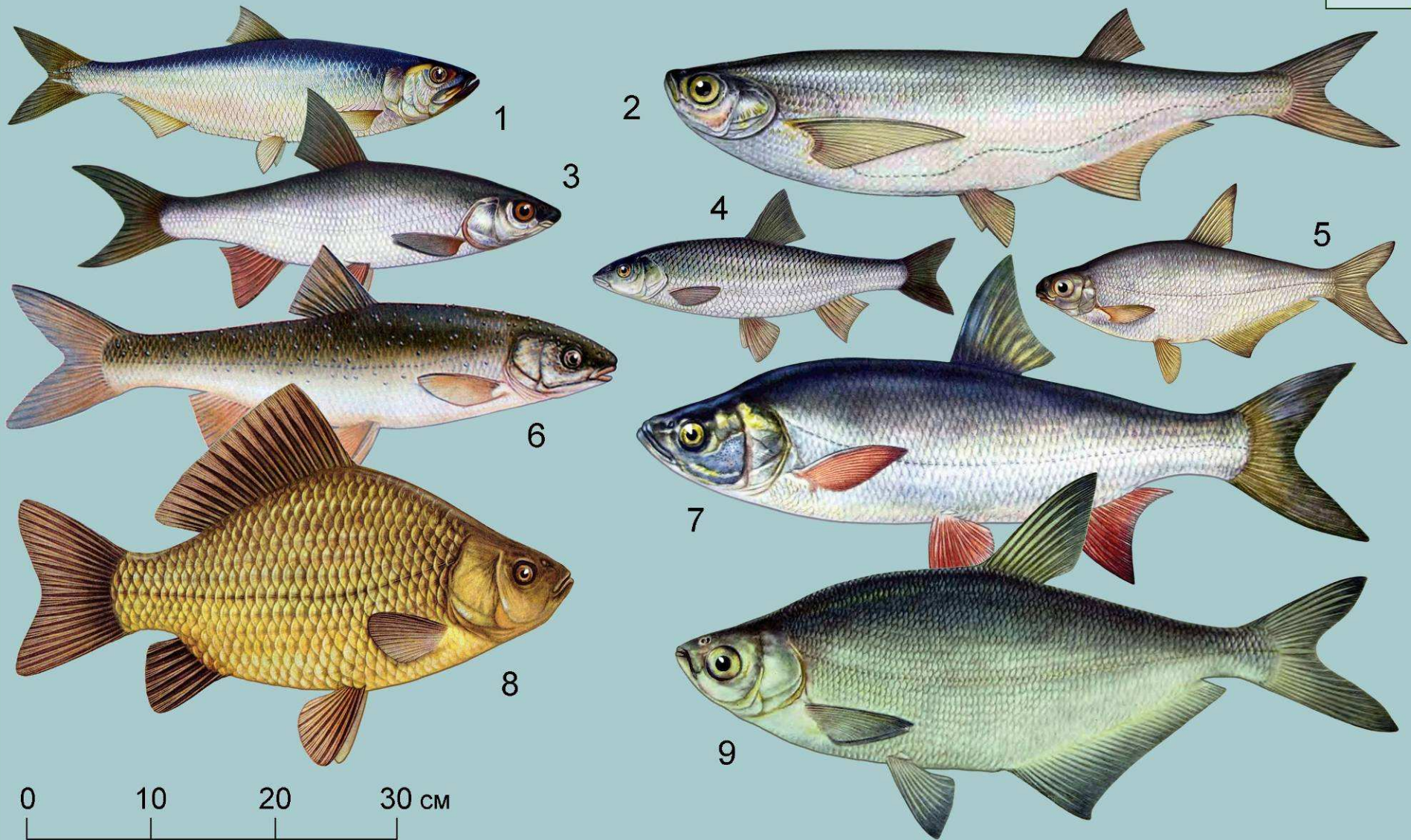
20

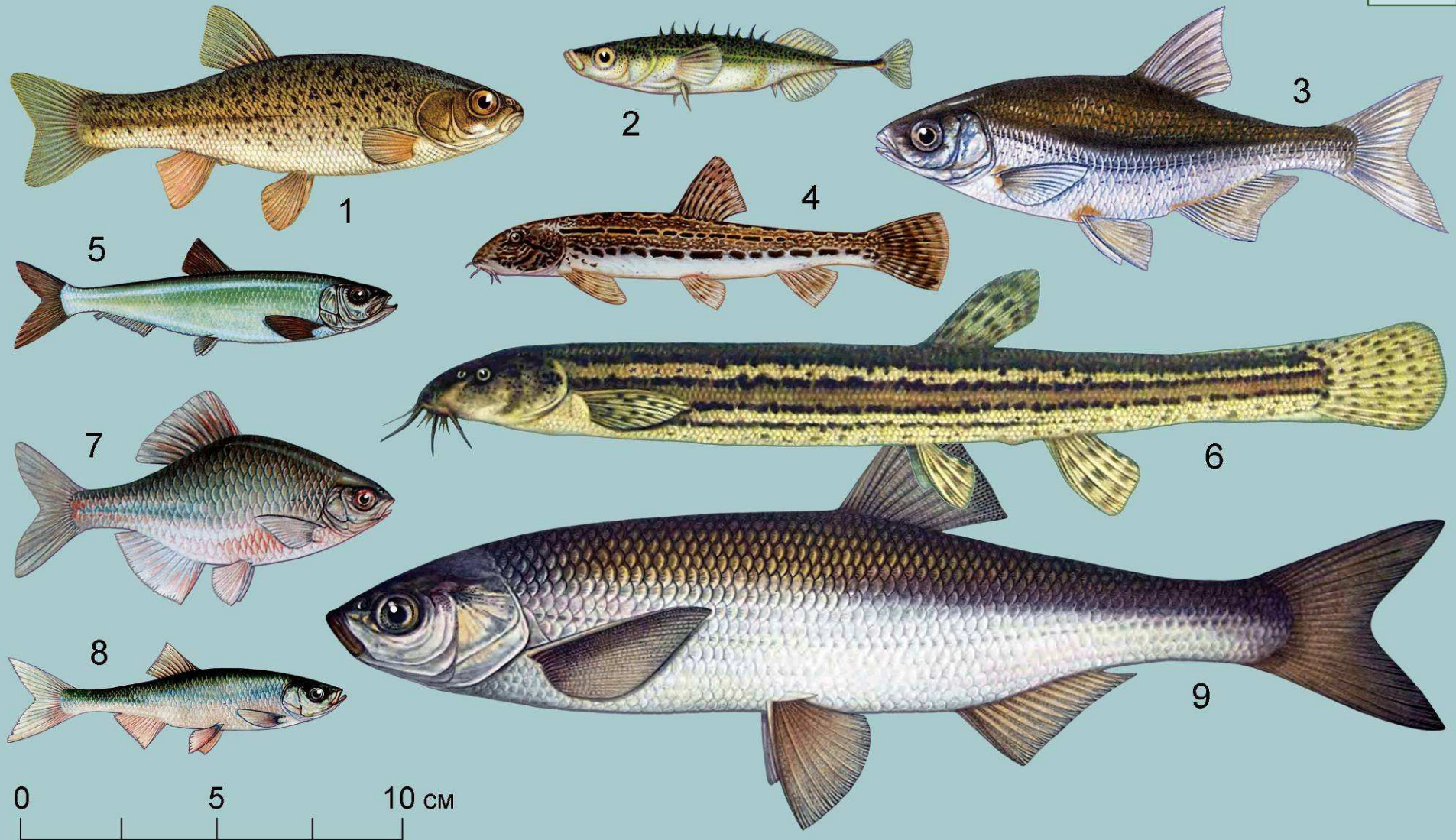
1 – сарган чорноморський; 2 – марена дніпровська; 3 – короп європейський; 4 – минь звичайний; 5 – сом звичайний; 6 – рибець звичайний

РАРИТЕТНІ РИБИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

21

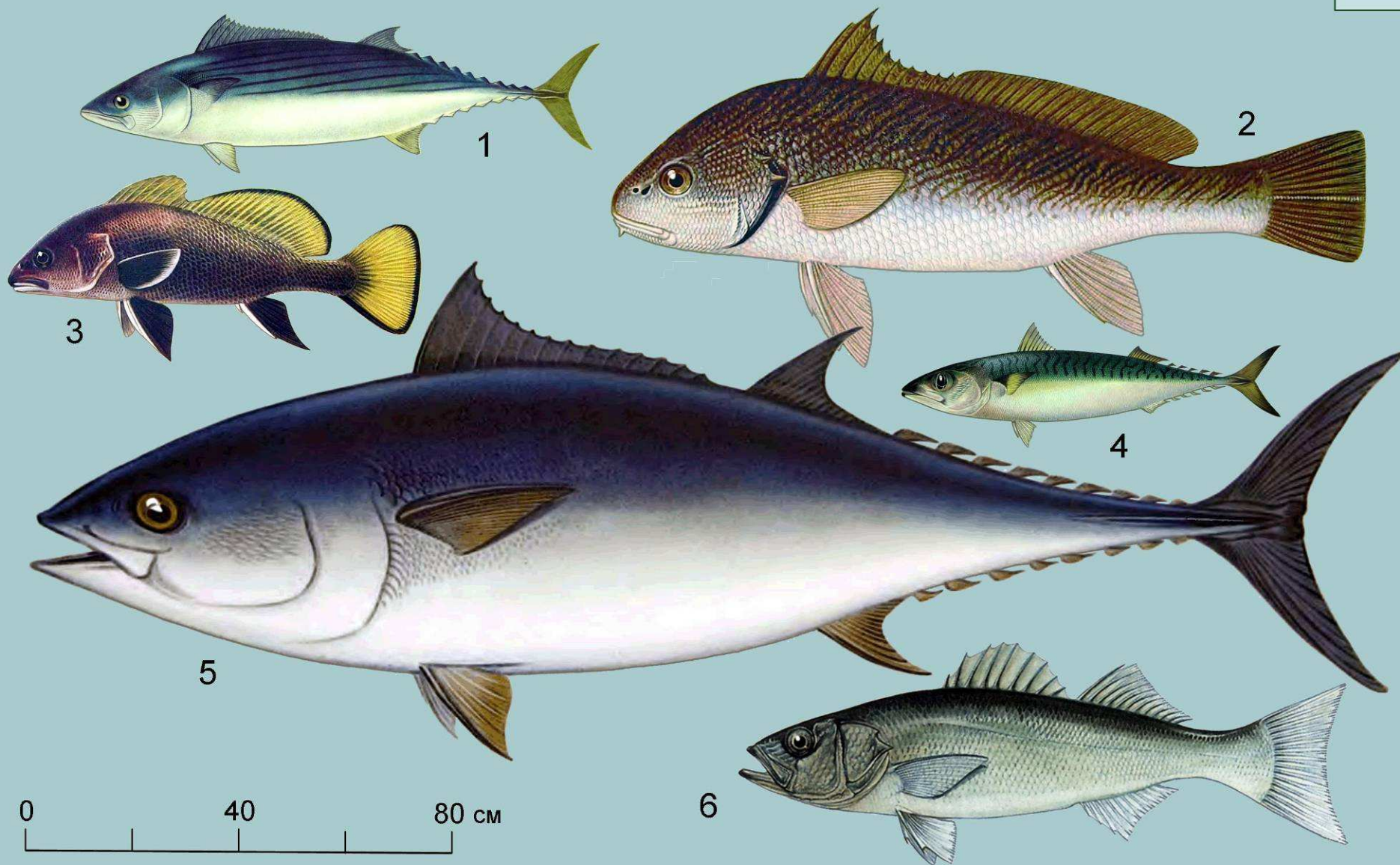
1 – оселедець чорноморсько-азовський прохідний; 2 – чехоня звичайна; 3 – підуст звичайний;
4 – ялець звичайний; 5 – клепець європейський; 6 – вирезуб причорноморський; 7 – білизна
звичайна; 8 – карась звичайний (золотий); 9 – синець

1 – гольян озерний; 2 – колючка південна багатоголкова; 3 – бистрянка російська; 4 – щипавка звичайна; 5 – тюлька чорноморсько-азовська; 6 – в'юн звичайний; 7 – гірчак європейський; 8 – верховка звичайна; 9 – шемая азовська

РАРИТЕТНІ РИБИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

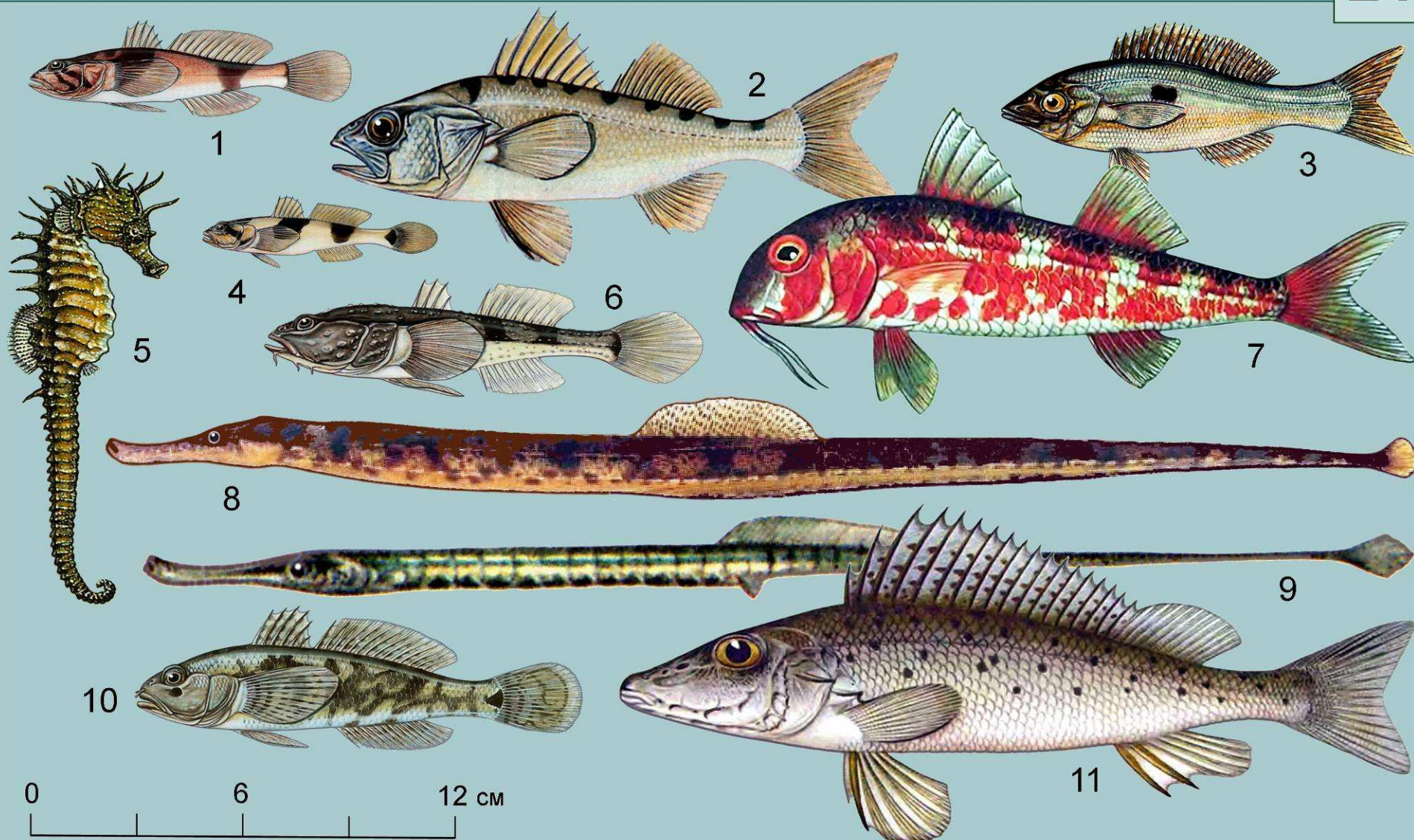
23

1 – пеламіда атлантична; 2 – умбринна світла; 3 – горбиль темний; 4 – скумбрія атлантична;
5 – тунець звичайний; 6 – лаврак звичайний

РАРИТЕТНІ РИБИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

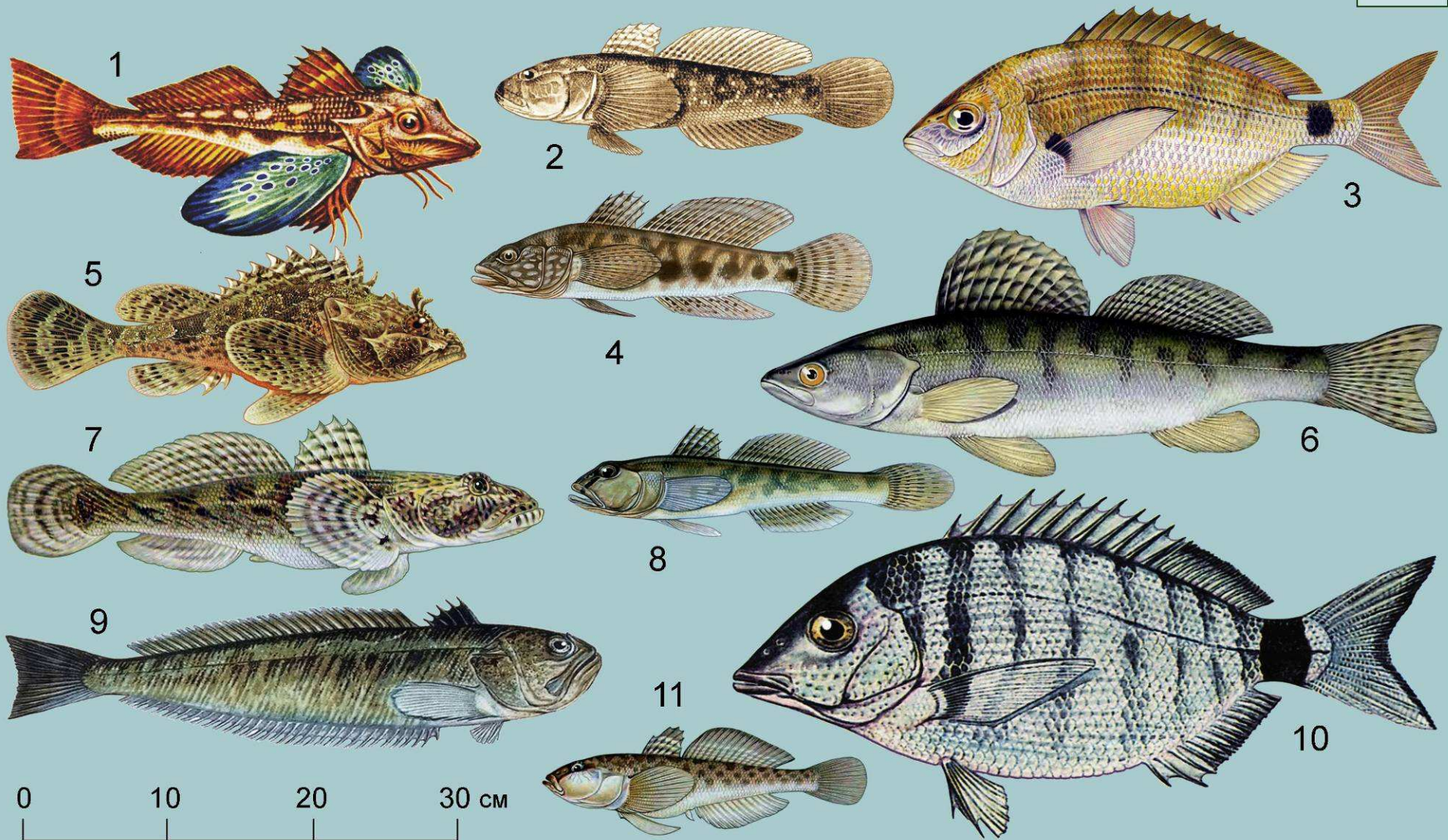
24

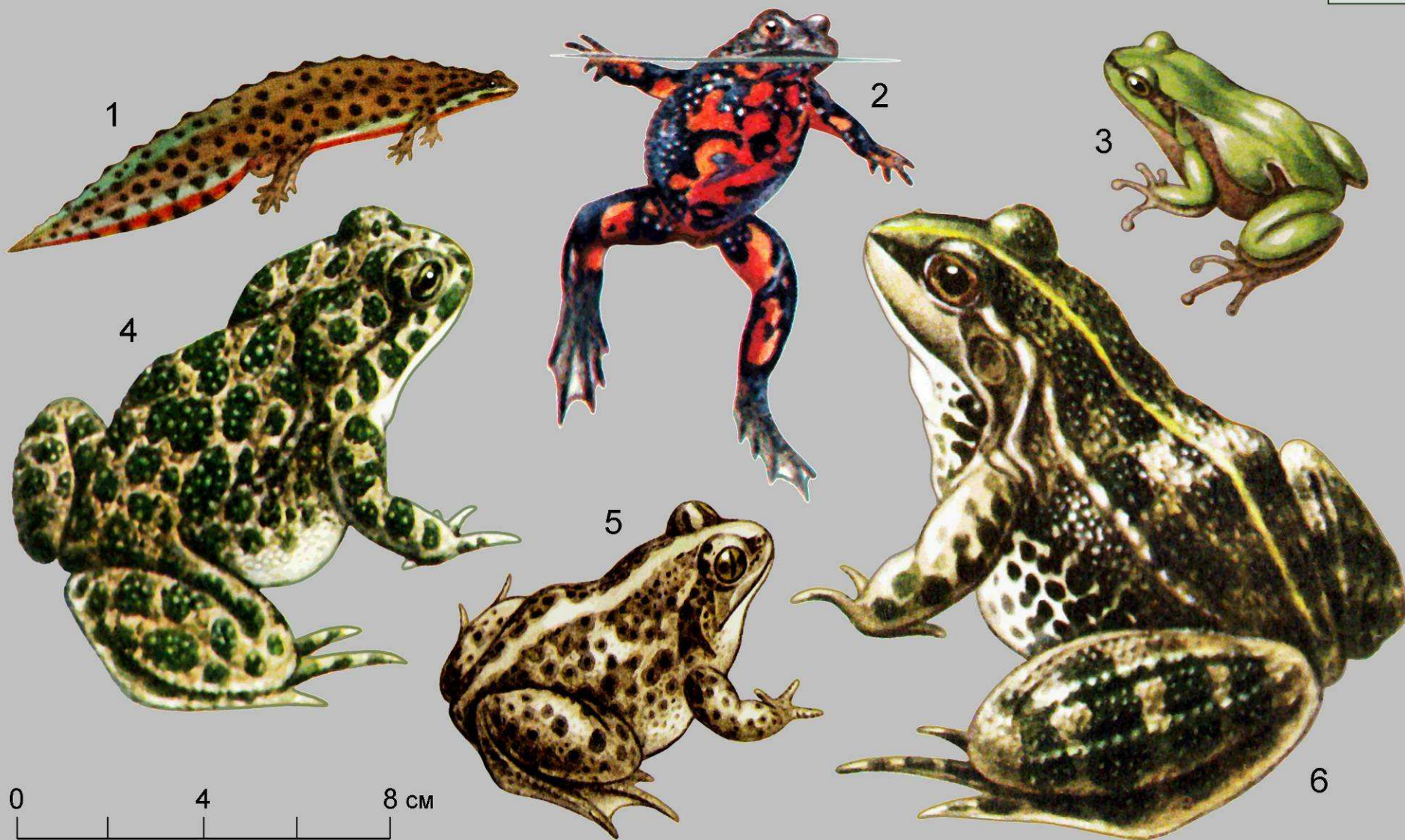
1 – пуголовочок Браунера; 2 – перкарина; 3 – смарида звичайна; 4 – каспійсома; 5 – морський коник довгорилий європейський; 6 – пуголовок зірчастий; 7 – барабуля чорноморська; 8 – риба-голка товсторила; 9 – риба-голка довгорила; 10 – тупоносий бичок-цуцик; 11 – йорж донський

РАРИТЕТНІ РИБИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

25

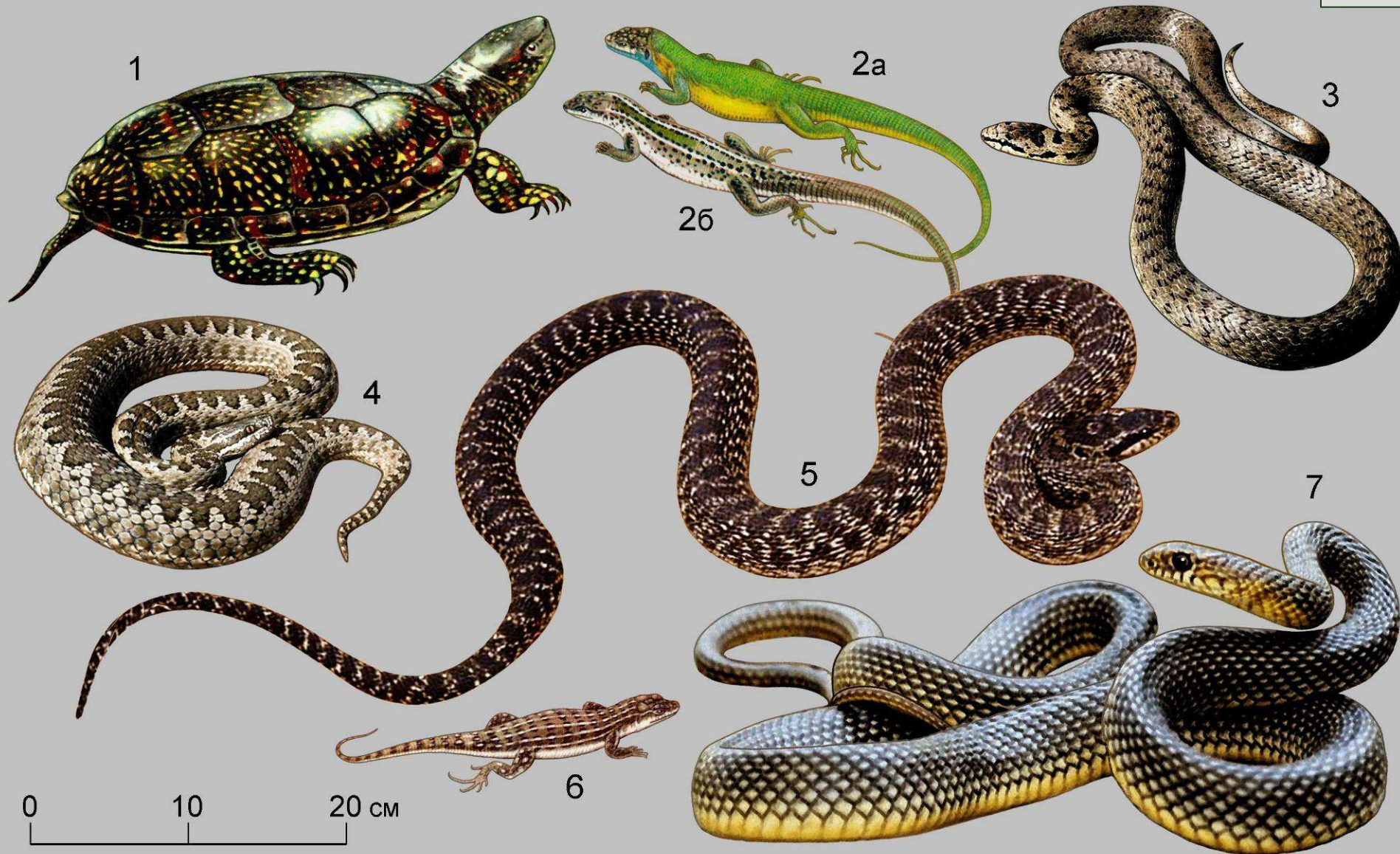
1 – тригла жовта; 2 – бичок ратан; 3 – морський карась; 4 – бичок трав'яник; 5 – морський йорж; 6 – судак волзький; 7 – бичок жабоголовий; 8 – бичок сірман; 9 – морський дракончик великий; 10 – зубарик звичайний; 11 – бичок пісочник

1 – тритон звичайний; 2 – джерелянка червоночерева; 3 – райка звичайна; 4 – ропуха зелена;
5 – землянка звичайна; 6 – жаба озерна

РАРИТЕТНІ ПЛАЗУНИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

27

1 – черепаха болотяна; 2 – ящірка зелена (а – самець; б – самка); 3 – мідянка звичайна; 4 – гадюка степова; 5 – полоз сарматський; 6 – ящірка піщана; 7 – полоз каспійський

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Атлас промысловых видов рыб СССР / Ред.: Л. С. Берг, А. С. Богданов, Н. И. Кожин, Т. С. Расс. – М.: Пищепром, 1949. – 148 с.

Васильева Е. Д. Рыбы Черного моря: Определитель морских, солоноватоводных, эвригаллиных и проходных видов. – М.: Изд-во ВНИРО, 2007. – 238 с.

Веселов Е.А. Определитель пресноводных рыб фауны СССР: Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1977. – 238 с.

Демченко В. О. Іхтіофауна та показники якості води Молочного лиману в зв'язку з рибогосподарським використанням водойми: Автореф. дис. ... канд. біол. наук. – К., 2004. – 20 с.

Демченко В. А., Митяй И. С. Современное состояние некоторых массовых видов бычков в Молочном лимане и прилегающих районах Азовского моря // Экология моря. – 2001. – Вып. 56. – С. 5-8.

Демченко В. О., Смирнов А. І. Зміни іхтіорізноманіття лиманів Сасик, Тилігульський, Молочний та Утлюцький // Збірник наук. праць Харківського нац. педаг. ун-ту. – 2009. – Біологія та валеологія. Вип. 11. – С. 16-23.

Дирипаско О. А. Анализ состава ихтиофауны малых рек северного Приазовья в связи с геоморфологическими особенностями их бассейнов // Гидробиол. журн. – 2002. – 38. – № 3. – С. 52-58.

Дирипаско О. А., Изергин Л. В., Яновский Э. Г., Демьяненко К. В. Определитель рыб Азовского моря. – Бердянск, 2001. – 107 с.

Дирипаско О. А., Изергин Л. В., Демьяненко К. В. Рыбы Азовского моря / Род ред. Н. Г. Богуцкой. – Бердянск: Изд-во 000 «НПК «Интер-М», 2011. – 288 с.

Ерохина Л. А. Видовой обзор пресмыкающихся Запорожской области // Музейний вісник Запорізького краєзнавчого музею. – Запоріжжя, 2001. – Вип. 1. – С. 92-100.

Зимбалева Л. Н., Сухойван П. Г., Черногоренко М. И. и др. Беспозвоночные и рыбы Днепра и его водохранилищ. – К.: Наук. думка, 1989. – 245 с.

Жизнь животных. В 6-ти т. – М.: Просвещение, 1971. – Т. 4. – Ч. I. Рыбы. – 656 с.

Жизнь животных. В 7-ми т. – М.: Просвещение, 1983. – Т. 4. Рыбы. – 575 с.

Каховське водосховище. Гідробіологічний нарис / Відп. ред. Я. Я. Цееб. – К.: Наук. думка, 1964. – 304 с.

Куриленко В. Е., Вєрвєс Ю. Г. Земноводные и пресмыкающиеся фауны Украины: Определитель-справочник. – К.: Генеза, 1998. – 208 с.

Лошаков А.С. Ихтиофауна рек Берды и Обиточной // Вопр. ихтиологии. – 1963. – Вып. 3. – № 2. – С. 235-242.

Лысенко И. И. Голубая нива Приднепровья. – Днепропетровск: Промінь, 1978. – 126 с.

Митяй І. С., Антоновський О. Г., Демченко В. О. та ін. Риби Молочного лиману. – Мелітополь: МДПУ, 2003. – 75 с.

Мовчан Ю. В. До характеристики різноманіття іхтіофауни прісноводних водойм України // Збірник праць Зоологічного музею. – 2005. – Вип. 37. – С. 70-82.

Мовчан Ю. В. Риби України (таксономія, номенклатура, зауваження) // Збірник праць Зоологічного музею. – 2008-2009. – Вип. 40. – С. 47-86.

Мяжков Н. А. Атлас-определитель рыб: Книга для учащихся. – М.: Просвещение, 1994. – 282 с.

Насєка А. М., Дирипаско О. А. Новые рыбы-вселенцы в водоемах Северного Приазовья // Вєстн. зоології. – 2005. – № 4. – С. 89-94.

Новицький Р. А., Христов О. А., Кочет В. Н. и др. Аннотированный список рыб Днепровского (Запорожского) водохранилища и его притоков // Вісн. Дніпропетр. ун-ту. Біологія, екологія. – 2005. – Вип. 13. – С. 185-201.

Определитель земноводных и пресмыкающихся фауны СССР / Банников А. Г., Даревский И. С., Ищенко В. Г. и др. – М.: Просвещение, 1977. – 414 с.

Петроченко В. И. Герпетофауна острова Хортица // Вєстник зоології. – 1990. – № 6. – С. 78-80.

Петроченко В. І. Природа Запорізького краю: Довідник. – Запоріжжя: ТандемАртстудія, 2009. – 200 с.

Петроченко В. І. Рідкісні тварини України і Запорізької області: Довідник. – Запоріжжя: КЗ «ЗОЦТКУМ» ЗОР, 2011. – 76 с.

Петроченко В. І., Шелегеда В. І., Жаков О. В. та ін. Рідкісні рослини, тварини, гриби і лишайники Запорізької області: Навч. посібник. – Запоріжжя: Поліграф, 2005. – 224 с.

Писанець Є. М. Земноводні України: Посібник для визначення амфібій України та суміжних країн. – К.: Вид-во Раєвського, 2007. – 192 с.

Пресноводные рыбы: Справочник. – М.: АСТ, Астрель, 2001. – 288 с.

Природа Украинской ССР. Моря и внутренние воды / Грезе В. Н., Поликарпов Г. Г., Романенко В. Д. и др. – К.: Наук. думка, 1985. – 224 с.

Природа Украинской ССР. Животный мир / Монченко В. И., Долин В. Г., Ермоленко В. М. и др. – К.: Наук. думка, 1985. – 240 с.

Смирнов А. И. Сучасний стан іхтіофауни Молочного лиману Азовського моря // Збірник праць Зоолог. музею. – 2006. – № 38. – С. 23-33.

Таращук В. И. Земноводні та плазуни: Фауна України. – К.: Наук. думка, 1959. – Т. 7. – 246 с.

Тероваль Ф., Милитц К. Морские рыбы в европейских водоемах. Море. Морская рыбная ловля. – М.: АСТ, 2002. – 288 с.

Фауна України. В 40-а т. – К.: Наук. думка, 1980. – Т. 8. Риби. – Вип. 1. – 352 с.

Фауна України. В 40-а т. – К.: Наук. думка, 1981. – Т. 8. Риби. – Вип. 2. – Ч. 1. – 428 с.

Фауна України. В 40-а т. – К.: Наук. думка, 1983. – Т. 8. Риби. – Вип. 2. – Ч. 2. – 360 с.

Фауна України. В 40-а т. – К.: Наук. думка, 1986. – Т. 8. Риби. – Вип. 3. – 368 с.

Фауна України. В 40-а т. – К.: Наук. думка, 1982. – Т. 8. Риби. – Вип. 4. – 384 с.

Фауна України. В 40-а т. – К.: Наук. думка, 1986. – Т. 8. Риби. – Вип. 5. – 352 с.

Фауна України. Охоронні категорії: Довідник / За ред. О. В. Годлевської, Г. В. Фесенка. – К., 2010. – 80 с.

Федоненко О. В., Зуб О. А. Сучасний стан промислового іхтіокомплексу Запорізького водосховища // Вісник Дніпропетр. ун-ту. Біологія. Екологія. – 2009. – Вип. 7. – С. 36-39.

Цвелых А. Н. Школьный определитель позвоночных животных. – К.: Рад. школа, 1983. – 256 с.

Червона книга України. Тваринний світ. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.

Щербуха А. Я. Рыбы наших водоемов. – К.: Рад. школа. – 1987. – 159 с.

Щербуха А. Я. Іхтіофауна України у ретроспективі та сучасні проблеми збереження її різноманіття // Вісник зоології. – 2004. – № 3. – С. 3-18.

Щербуха А. Я., Шевченко П. Г., Коваль Н. В и др. Многолетние изменения и проблемы сохранения видового разнообразия рыб бассейна Днепра на примере Каховского водохранилища // Вестн. зоолог. – 1995. – № 2. – С. 22-32.

Навчальне видання
Віктор Іванович Петроченко
**ТВАРИННИЙ СВІТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.
РИБИ. ЗЕМНОВОДНІ. ПЛАЗУНИ**
А т л а с

Формат 62x84 1/8. Папір офсетний. Друк струминний.
Умовн.-друк. арк. 3,2. Тираж 100

Видання підготовлено до друку і надруковано у КЗ «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства
учнівської молоді» ЗОР. 69091, м. Запоріжжя, вул. Немировича-Данченка, 46-а.
Тел./факс: (061) 224-02-71. Тел.: 224-24-71. E-mail: info_turcenter@mail.ru.
Сайт: www.zoetkum.ucoz.ua